

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

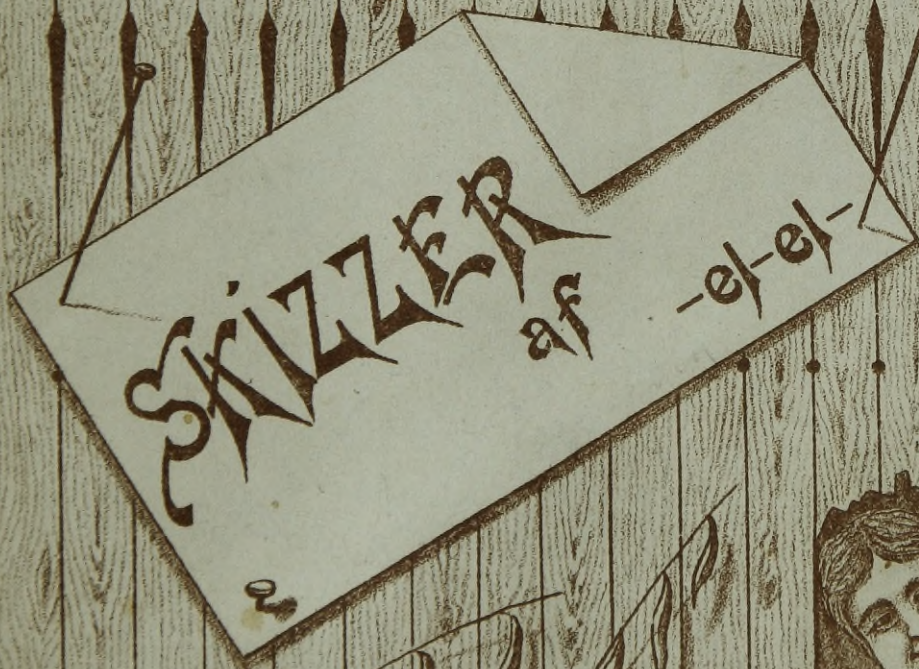

UPPSALA
UNIVERSITET

Vitt.
Sw.

SUKRA och

ÅBO.
Emil Öhman.

Vitt
Lv.

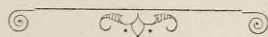
Vitt.
Lv.

SURA

OCH

GLADA MINER.

x

SKIZZER

AF

—el—el—

= *Axel Fogelhorn*

ÅBO.

EMIL ÖHMAN.

SURA

OCH

GLADA MINER.

SKIZZER

ÅBO,
ÅBO BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG,
1890.

Till läsaren.

Att skrifva en bok utan företal vore ungefär som att spela upp en morgonpsalm utan preludier, att söka inträde i en familj utan att presentera sig, eller att föra faddrarne till prestgården vid en kristningsfest och lemna barnet hemma. Man borde egentligen under dessa vådliga tider icke ens skrifva sjelfva boken, ty att låta trycka sina tankar kan vara lika farligt som att kasta stenar i en folkhop, alltid träffar det någon. Dessutom är smakrigtningen nu för tiden så vexlande. Åtminstone är detta fallet med damerna. I går t. ex. suckade de för Herman Bang, Geijerstam eller Tavaststjerna och i dag springa de efter Matti Haapaoja. Ingenting är dessa tider så vexlande som damernas tycken, om icke just möjligen ryska kursen.

Det duger icke nu för tiden att vara, hvad man kallar hvass. Det ser man redan på tidningspressen, som nästan öfveralt framglider så ljudlös som en nattuggla och så ljusskygg som en albino. Någon enstaka gång ser man en pigg kläm i dess spalter, som afsticker lik en blix i natten eller en glad min i en landskyrka, men dagen derpå läser man på samma ställe en varning från höga vederbörande, som gör att tidningen långa tider derpå är torr som en integralkalkyl, med andra ord krut-torr. Men hvarom skulle man också skriva, då allting är så farligt att vidröra? Man kunde uppställa några rubriker.

Om socialismen? — Hm. Denne har apostlar nog. De skriva och predika om allmän delning och jemnlighet och se särdeles uppriktiga ut. De stå inför allmänheten som martyrer. De hafva en barkbit mellan tänderna — och en penningpung i hvardera stöfvelskaftet. Derom är stort ingenting mera att säga.

Om presterna, då? Desse tala om den dyra återlösningen, och så uppträder en ibland dem och ber att få köpa den för fem penni! Detta ämne tyckes icke heller mycket löna mödan att tala om.

Om välgörenheten? Denne har också missionärer tillräckligt förut. Magnaten håller ett tal om det allmänna eländet, med hvilket han blott är bekant enligt statistiska tabeller, så föranstaltar han en komité för dess afhjelpande, så blir han ordförande, så dricker man hans skål och dermed är den saken slut. Men det lönar ej mödan att höra på en sådan talare. Man bör icke tro honom, fast han vore prestklädd. Denne stolte, lefnads-sälle girigbuk talar ej af lifserfarenhet, han har ingen

annan ängslan rönt i världen än den, att få röd näsa. Mycket större nytta gör tiggaren, som ingenting annat äger än blaggarnsbyxorna och sin kristna tro. Han visar åtminstone sin nästa något sätt att förtjena sitt dagliga bröd. Om makten på ejderdun kände uselheten på halmen, skulle han skämmas att känna sig lycklig. Men nu för tiden gör man så snabba öfverenskommelser med sitt bättre jag, att derom är ingenting att tala. Den menskliga naturen och samvetet komma lika bra öfverens som ett substantivum och ett adjektivum i samma kasus. De äro som två tjufvar på en marknad.

Om man skulle slå sig på att behandla sin nästas angelägenheter, såsom våra goda fruar göra? Detta vore ett outtömligt ämne, men det sysselsätter så många förut. På detta område kunna alla röra sig, de må sen heta Österholm, Westerberg, Söderman eller Nordström, Solström, Månson eller Stjernvall. Detta ämne är mensklighetens gemensamma trampdyna, en sådan som Lütken Unonius tilldelat strutsarne. Men något, som alla nationalekonomer mig veterligt förbisett, är den tid, som åtgår till prat om den syndige nästan, ty om man tar i betraktande det gamla ordspråket „tid är pengar“, så är det i sjelfva verket ofantliga kapital, som man nedsätter i andras affärer.

Men detta ämne har heller icke slagit an på mitt „storslagna“ sinne, af den enkla anledning, att jag sjelf fått nog af byskvaller.

Då jag emellertid beslutit mig för att skrifva någonting, har jag valt att sätta hop några glada bitar, hvilka jag härmed erbjuder den skratlystna allmänheten. Något dussin humoresker kan vara bra för matsmältningen under

juldagarna. De verka som kryddsill, ifall man tagit in för mycket af sådana sötsaker som Hagbergs predikningar m. m.

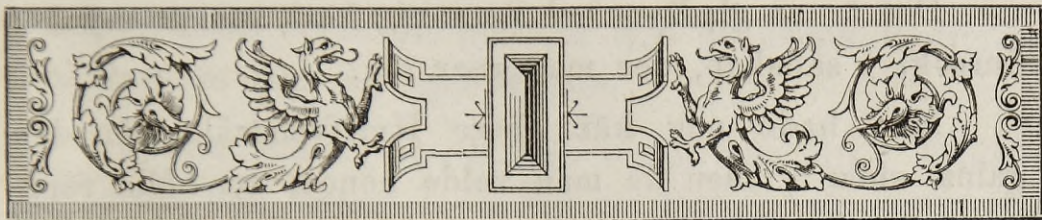
Jag vill icke framhålla dessa humoresker såsom någonting ortodoxt, ty det kan en humoresk svårligen vara; tvärtom kunna de visa sig mycket syndiga ibland, men hvad är det att undra öfver — i synden har hvarje meniska fått talang.

För öfrigt är det ganska kinkigt att bestämma, när man är syndig, eller när man är snäll och beskedlig. Jag tror, att, liksom köld är en lägre grad af värme, det onda är en lägre grad af det goda, ehuru man dem emellan hittills icke lyckats fixera någon nollpunkt såsom på våra värmemätare. Återstår således för den teologiska vetenskapen, att på en skifva utsätta det streck, der fromheten stelnar och kristalliserar sig i kompakt ondska.

Men jag börjar resonera i saker, som ej höra hit.

Jag slutar därför och öfverlemnar altsamman åt läsaren och kritiken, denna nya tidens mäktiga guddomlighet, som dömmar sitt objekt antingen att taga plats inom literaturen, den nutida parnassens solklint, eller dyka ned i rännstenen, nya testamentets syndafloed.

De sköna konsterna.

Det skall nog åtgå ett mannaminne, innan man hinner glömma herr Sven Hvirfvelstråles föredrag i Torrköping om de sköna konsterna. Det var på konstnärsgilletts senaste årsdag han höll det. Hela grädden af Torrköping var församlad och länets guvernör hade med några andra högdjur från hufvudstaden illustrerat samlingen.

Man begär kanske, att jag skall måla herr Hvirfvelstråle. Jag vill försöka.

Han härstammar från ätten Hvirfvelstråle, som räknar sina anor ända från syndafloedens tider, ty allestans hvar det hvirflat i verlden, der har en Hvirfverstråle varit med. Han har klipska, bruna ögon, rakt uppborstadt hår, som stöter litet i rödt och små, pigga öron, sådana som mössen hafva.

Det är en gladlynt och munnvig karl, som är mycket eftersökt i sällskap, der man roar sig.

Man hade nog känt herr Hvirfvelstråle från den „galna sidan“, men då man valde honom att hålla föredraget om de sköna konsterna, trodde man ändå, att han skulle taga sitt förnuft till fånga och icke gå och klämma till så här mot alt rim och rason.

Låt oss lyssna till, hvad han sade Torrköpingsborna bara, så få vi höra, om det icke var förskräckligt.

— Mitt herrskap, började han, att höja sig öfver tingen är ett sträfvande, som anses förenadt med otrolig försakelse och själstyrka, men är en bagatell, då man kommer på det. Att höja sig öfver tingen sker lättast genom att klifva upp på vinden af en tingsstuga. Man är på samma gång då upphöjd öfver rättvisan. Tingsbiträden ha det i detta fall icke fullt ut så bra, de befinna sig vanligen bakom all ära och redlighet, men det är nödvändigt, de hafva ingen framtid annars. Att höja sig öfver sin samtid är t. ex. att ha klifvit hit i katedern som jag.

Verlden ger oss för öfrigt mycket upphöjande såsom uti vetenskapen och de sköna konsterna, om hvilka senare jag nu ex officio vill nämna några ord. — Poesin, musiken, bildhuggeriet, måleriet och byggnadskonsten, se der diamanter ur ett Golconda, som man svårigen kan fatta med blotta köpmansfingrar.

Det fins väl också mycket aunat upplyftande, såsom exempelvis pyndarvågen och galgrepet m. m. men sådant står egentligen utom rāmärkena för skön konst. Dit hänföör man icke heller statskonster, kortkonster och f—ns-

konster, dessa bilda ett helt för sig, de sköna konsterna äro blott de fem jag uppräknade.

Poesin ställer man främst bland dem alla. Kanske därför att hon fortast leder till S:t Pelagie, eller till bysis på ren svenska. Bland dess förkämpar må nämnas Virgilius, Dante, romantikern Moltschanoff och literatör Lindqvist från Åbo.

Det märkligaste i poesin är dess poesi, ett begrepp, som man har svårt att få klart för sig, utan att vara litet rörd. Dernäst beaktansvärda äro dess metrar. Läran om dem kallas meterologi.

Hos Horatius ser man metrum alcaicum m. fl., hos David metrum prosaicum och i gamla psalmboken metrum obegriplicum. Dessutom fins det flere andra metrar, såsom hexameter, millimeter och barometer, tillochmed kometer.

Musiken, som ställes i andra rummet bland de sköna konsterna, förutsätter, att man vid njutningen deraf icke får vara döf. Men det fins, besynnerligt nog, en och annan, som hatar musik, fast han har tillräckligt god hörsel och ganska stora öron. Dylikt hör dock till undantagen. Katten också följer så noga med sin tid, att han blir musikalisk i mars, och gamla ungmör bli gudfruktiga, därför att de veta, att man tycker om harpor i himmelriket.

Man indelar musiken i vocalmusik och instrumental-musik, och då dessa båda exekveras samtidigt uppstår konsonantmusik. Ljuden, eller tonerna i musiken uppstå, som bekant, af svängningar, t. ex. då skolmästaren svänger rottingen öfver en pojke, uppstår ett ljud hos pojken,

och ju mera svängningarnes antal ökas desto högre blir ljudet. Ljudet höjes äfven hos flere instrument genom att stiga på pedalerna, hvilket man kan erfara genom att trampa på sin nästas liktornar. Det händer stundom med instrument, liksom också med menniskan, att de falla. Instrumentet faller i toner, menniskan faller i synd. För att få instrumentet stämdt igen använder man stämgauffeln, för att menniskan skall bli stämd begagnas en nämndeman. I båda fallen verkar en lag.

I vocalmusiken eller sången öfvas man redan från de första skolåren. Undantag inträffa likväl, t. ex. om man går i döfstumskola. Sången indelas i solosång och körsång. För solosång intresserar sig den stora menigheten sällan. Det skall då vara vid något mycket högtidligt tillfälle, såsom då man skall höra messan af någon profpredikant, eller då polisen tänker slå ambargo på en bygubbe för „oljud i gata“.

Körsången består af fyra *stämmor*, kallade sopran, alt, tenor och bas. I några landskyrkor förekomma dessutom socknestämmor. Musiken är ett kärlekens vade mecum. Under förlofnings tiden låter han märka sig i nattliga serenader och ensliga hymner i skogarne, då man blifvit gift, utföres han af äktenskapstrumpeterna, om hvilka man får en föreställning, då man går förbi en barnkammare. Alt är musik från kakofonin till den goda tonen, från bränvinsbasen till trumpinnen, från vaggvisan till själamessan.

Det fins i detta hedervärda publicum mången musikalisk hedersknyffel, som snart skall söka sig ett äkta vif, för att ackompanjera sig för hela lifvet, och eftersom vi

uu äro på tal om musik, så vill jag också till dem rigta några ord och stämma mina känslors strängar till ett lyckönskings solo så här impromptu och endast *cherzando*. Att I blifven nöjde och uppspelte af eder lycka, lider intet tvifvel. Man behöfver se er på tu man hand bara, *duettino*, för att öfvertyga sig derom: I hållen knapt en fjerdedels paus mellan kyssarne. Hvem af er, som skall bli den tongifvande understår jag mig icke att veta, men går din fru, broder i Apollo, någon gång upp i de högre registrarne och framställer sina åsigter *furioso*, så gör du vid dessa tillfällen bäst uti att endast spela *echo sempre* och göra dina invändningar *pianissimo*, eller ännu hållre *con bocca chiusa*, ty så åstadkommes alltid ett *diminuendo* på kortaste tid. Uppstå åter sådana dissonanser altför ofta, så måste du utfundera något slags återställningstecken, för att få alt så mycket som möjligt *moderato* igen.

Men ni, min goda fru, om gubben slår sig på att lefva *rallentando* ooh kommer hem i tre fjerdedels takt med fel i pedalerna och *sotto voce* begynner en *nocturn*, så bemöt honom icke *andante con moto*, utan gif honom en punkt i finalen och en återresa i *tempo di marcia*, tills han följande dag kommer åter och tar andra *reprise* *maestoso*. Se då riktigt morsk ut bara och höj utan *preludier* brandstaken, lifvets taktpinne, och hota honom med ett genom hufvet och ett genom halsen, om han tar stycket *da capo*, detta skall nog vinna *genklang* i hans *resonansbotten*.

Jag har nu nästan för länge uppehållit herrskapet med musiken och vill gå vidare.

Bildhuggeriet skall jag endast i förbigående belysa med ett exempel ur kyrkohistorien. Enhvar erinrar sig väl de s. k. bildstriderna, då man sönderhög bilderna i templen? Häraf torde vi hafva ett klart begrepp om hvad man förstår med bildhuggeri.

(Mummel bland publiken).

Sansa er, mitt herrskap, jag öfvergår till måleriet.

Bland dess idkare måste man först beundra sotaren, ty ingen vill just hafva mod att inför verlden nedsvärta sig sjelf. I synnerhet då man har en så upphöjd plats i samhället som han.

Måleriet, säger man, förutsätter att det skall finnas färg. Men det behöfs icke alltid ändå. Man kan t. ex. bli grön af ilska, som fallet är med några viktiga matadorer i detta publicum. Det finnes äfven färgbegrepp, som verka helt och hållet motsatt, såsom svartsjukan, hvilken håller patientens ansigte i ständig vexling mellan rödt och hvitt. Det beror på konstnärens talang att tillblanda sina färger, huru sann och naturtrogen en tafla blir. En skicklig hand kan till och med frambringa färg på ett föremål fullkomligt af intet, såsom då han ger en person ett blått öga. Färgämnen i verlden finnas legio. Den vanligaste bland herrfärger är toddyn, som eger förmåga att framkalla en sällsam gloria kring näsan. Vi se också bland denna här närvarande samling mången, som är kanoniserad.

För att icke vara långträdig vill jag slutligen öfvergå till byggnadskonsten. Hon är den äldsta och den sista, de sköna konsternas a och o.

Det första större byggnadsföretag vi hört omtalas

är Adam. Han var ett resultat af mureriet och ända från denna tid härstamma frimurarne, mitt herrskap.

(Starkt gny).

Nå, nå, mina damer! Så, så, mine herrar! — Längre fram få vi beundra arkitekten Noak och hans flytande zoologiska trädgård. Till passagerarebåt var han strängeligen förbjuden att inreda sin skuta. Och vidare Babels torn, utan hvilket våra språkforskare icke kunde förtjena ett kronans öre.

Men ännu i dag är byggnadskonsten den första och den sista vi hafva af nöden. Hon kunde väl å andra sidan verka ett och annat godt genom sin frånvaro, såsom upphäfvandet af utgifterna för rumhyror, hindra folk från den synden att icke gå i kyrkan o. s. v. men hennes nytta är dock mycket mer öfvervägande. Vi behöfva ett alster af byggnadskonsten genast vi komma till verlden i form af en vagga, vi behöfva henne äfven vid vårt afsked från lifvet i form af en likkista, der vi få hvila i fred efter alla vedervärdigheter.

Ju snarare vi få taga denna låda i besittning, desto förr upphöra våra lidanden och ledsamheter här i sorgedalen, ju flere dagar vi upplefva, desto flere obehagligheter och gemenheter få vi röna — — —

Mitt herrskap, jag slutar och önskar, att ni måtte få njuta af en god hälsa och ett långt lif!

— — — — —

Det var med knapp nöd herr Hvirfvelstråle kom undan med lifvet den gången. Det var någonting oerhördt, dethär! Han hade ju profanerat stadens celebrasterum! Han hade ju drifvit med noblessen i Torrköping

och med hedersgästerna! O, helige Confucius! Det var hårresande dethär! Till och med guvernören kastade stenar efter honom på gatan, då de kommo ut, och om natten inrappade man hvarenda fönsterruta i hans ungarlsvåning.

Men efter den bragden var han en karl med stadgadt rykte, och sitter nu i redaktionen vid en skämttidning med 10,000 prenumeranter.

En färd till Jupiter.

Jag lemnade mitt logis vid Lilla Långgatan, gaf nyckeln åt hushållerskan och gick att taga ut pass på utrikes ort.

— Hvart ämnar herrn sig? frågade en tjänsteman embetsmässigt, utan att se upp från sina folianter.

— Till Jupiter, svarade jag. Jag tänker emigrera. Embetsmannen började studera Nordamerikas karta.

— Hvertåt ligger orten?

— Rätt upp från Filadelfia.

— Jaha, jaha, mumlade han om en stund, då han trodde mig öfvertygad om att han funnit stället.

Sedan jag betalt hans rättslärda kråkfötter, uppgjorde jag mitt testamente, gaf mig en elektrisk stöt och försvann som en komet i rymden.

Klockan fyra tiden passerade jag ett åskmoln. På

ena kanten lågo några blixtar i form af större berdani-patroner med viggas i ändan, och jag annekterade ett par sådana, ifall myndigheterna här kunde behöfva dem mot doktor Wicksell, frälsningssoldaterna, frihetsandan och andra farliga fiender.

Några timmar rastade jag andra dagen på månen hos seleniterna, bleka gubbar i silfverpantalonger, derifrån jag var i tillfälle att iakttaga en jordförmörkelse.

Förmörkelsen, som naturligtvis var partiel, sträckte sig blott öfver en del af Asien och Ryssland.

Månen är nemligen för liten att kunna fördunkla hela vår sfer.

För öfrigt var der mycket enformigt och ödsligt, hvarför jag så snart som möjligt reste min väg och hamnade inom kort vid min bestämmelseort.

Det var först med stor svårighet jag kunde göra mig observerad, ty jag var så fatalt liten i bredd med herrar jupiterianer. Än värre var det att kunna gå, ty lufttrycket var grufligt, hvilket är naturligt på ett klot, bredvid hvilket vår jord skulle ta sig ut som en flugprick på en perspektivspegel.

Emellertid fattade jag mod, hoppade upp på fotsteget af en droska och följde med några mil, tills vi kommo till närmaste hotell. Inkommen dit, ropade jag efter en sexa så mycket lungorna medgåfvo, men då ingen hörde mig, klef jag egenmäktigt upp på ett smörgåsbord. En ofantlig buffetfröken slog för tillfället i en måltidssup nitti dubbelt renadt på några kannor, som en herreman tömde i ett drag och åt tre alnar korf som tilltugg.

Då jag blifvit ensam, trefvade jag kring mellan tallrikarne, gick ett par gånger villse bland rätterna och

skar mig då och då en bit färskt med pennknifven. En lifsfarlig envig hade jag dessutom med en fruktansvärd ostmask, som anföll min person. Jag dref honom dock efter en hårdnackad kamp tillbaka i osten, men insomnade, utmattad af ansträngning i skuggan af en rädis, som fallit från assietten.

Då jag kvicknade vid, gick jag ut att få frisk luft, ty jag var bra oredig. En kvacksalfvare hittade mig på gatan bakom en kork, grep mig och frågade, om jag ville bli större, det kostade bara en mark finskt.

Det ville jag visst och betalte i glädjen på förhand.

En sekund, och min förra längd ökades med sex alnar och en tvärhand.

— Kan jag få för 50 penni till!

Han tog mot slanten och jag hisnade, då jag såg ned mot marken.

Nu kunde jag föra bud.

Väl var jag en bland ortens kortaste karlar, men jag hade hållning och takt, sen jag var på Kärsämäki i världen.

Snart hade jag orienterat mig i staden, vunnit ganska framstående bekantskaper och om par dagar fick jag till och med audiens hos kungen.

Det var icke så praktfullt på hofvet som jag föreställt mig, och kungens privatvåning lär vara mycket enkel. Han har icke heller mer än sjutti mark i månaden, fria rum, bränsle och tvätt, ty socialisterna ha prutat med honom i det allra närmaste.

Sitt majestät hade han bibehållit ändå. Han var nemligen en mäktig stor man med stort hufvud, lång näsa och långa öron. Långa armar hade han också som kronan

skall hafva. På fingrarne kom jag ej att ge akt. Men han var puckelryggig. Han bar på ett bihang, en miniatyr af vårt Aavasaksa, der den kungliga nådens sol-sken lyste både dag och natt. Han påstod detta vara alt koncentreradt ovett, som folk sagt på hans rygg — — —

Majestätet satt i sin fulla skrud med kronan på hufvudet och sigillet i handen. Man räckte honom just en skrift, som afhandlade en mobilisering i hans paradgarde. Desse herrar skulle härefter endast få fria uniformer, stryk och mat. Kungen tryckte sigillet under sitt namn, och följdén häraf var att alla de förnäme pretendenter, som inlemnad ansökningar till vakanta platser vid gardet, återtog sina papper och beslöto att börja arbeta. Man såg att konungen här var den verkställande makten.

Kring tronen var samladt ett hof af konstnärer och lärde, och *tresectio anguli* var ett bland de första problemen i „Lärobok i geometri för nybegynnare“. Man frågade mig i medlidsam ton, om icke vi på jorden ens hunnit så långt att vi uppfunnit ett *perpetuum mobile*.

— Visserligen, svarade jag, för att åtminstone genom en sofism rädda vårt anseende. Far min har konstruerat en dylik fundering, som redan har gått omkring trettio år.

Hans majestät gjorde sig mycket noga underrättad om våra viktigaste kulturförhållanden, och jag upplyste honom om alt det mest framstående jag kom i hog, såsom att vi ha spårväg i Åbo ända till postkontoret m. m. och snart tog audiensen slut.

Eftersom jag var stadd på studieresa, gick jag att taga reda på främlingarnes öfriga institutioner. Jag frågade efter en ciceron, som vore villig att visa mig kaser-

nerna och berätta något om folkens strategiska utveckling. Till min stora förvåning bad man mig i detta fall studera gamla tidens historieskrifvare, ty militärväsendet hade här framskridit till det beaktansvärda målet — förintelsen. Råkade tvenne regenter i gräl, behöfde man icke stå och målskjuta på en skara oskyldigt folk, utan man lät kungarne sitta på gränsen och lugga hvarandra tills endera tröttnade och önskade fred på billiga vilkor. Tvistigheter stater emellan för öfrigt afgjordes af en universalkongress, som hade sitt säte i nordpolen, för att undvika att medlemmarne skulle bli heta och begå öfverdrifter.

I kvinnofrågan hade man gjort stora framsteg. Mycket ofta sågos unga ladies i länsmansmössor resa kring bygden på utmätningar, och svartklädda matronor stå i predikstolen och knyta näfven åt församlingen. Kvinnans rätt att sjelf framföra sina frierier hade äfven vunnit fullständigt burskap, och tillochmed jag hade den äran att erhålla ett anbud af en grefvinna Pettersköld. Jag gaf också mitt blyga ja och föll berusad af sällhet i hennes armar, men vid första slaget af hennes hjerta erhöj jag en sådan förb—d kontusion att jag gjorde en halsbrytande kullerbytta, hvilket vållade att jag nästa ögonblick slog upp med grefvinnan.

Hvad beträffar religionssekter och trosbekännelser på planeten, gjorde jag också i förbifarten några frågor, men vågar icke redogöra för hvad man svarade mig härpå. Muhamed påstods bland annat hafva varit der en gång, men icke haft någon prestige. Då jag ville veta, om de hyste några farhågor för en viss gammal horn-gubbe med bockfot, kom det en läkare ur hopen och kände mig på pulsen, och på hans betänksamma uppsyn

antog jag det vara säkrast att så snart som möjligt dra mig ur spelet, ty han sade sig vara specialist i hjernåkommor, och att bli inspärrad på ett dårhus har alltid utgjort min största förskräckelse.

Med första balong reste jag till ett observatorium och fick der det oändligt dyrbara nöjet att titta i ett teleskop. På så många miljoner mil från jorden var det icke under, om man kunde se bra långt inåt evigheten från Jupiter, der det fans tuber, hvars okular voro större än hela Sastmola, hvilket ändå räknar sig vara hin håken så stort.

Ena märkvärdigheten efter den andra dök upp för mina häpna själaspeglar.

Här såg jag skepnader med månsken kring hufvudet, och blef djupt gripen vid tanken på helgon; der undersköna flickungar och snutfagra pojkar med vingar i nacken, dem jag antog vara englar, och desse voro på ett rasande bestyr med att ombesörja sittplatser åt de otaliga skaror resande, som ständigt anlände. Och dessa i sin tur voro alltid tvungne att framvisa något, antagligen någon biljett eller orlofsedel, för en gammal gråskäggig portier med två väldiga nycklar. Der var med andra ord tusen tals saker, som jag ej gitter omnämna, ty ingen skulle tro mig.

Det treffigaste af allt var ändå att rigta synröret mot den gamla syndiga jorden och betrakta dess kokande gång. Och så föll min blick på det hemtrefliga Åbo. Det vimlade der af ångbåtar och lokomotiver, hvilka likt salamandrar uppehölls af eld, butiker öfver allt, hvilka åter idkade *sin* rörelse med penningen som drifkraft, sanning och lögn, hvilka gingo på samma bete liksom sago-

tidens ulfvar och lam, artistiska tungor, som öfvade sig i snabbmåleri på nästans rykte och många andra rackerior, på hvilka endast människan, „skapelsens krona“ eger monopol. Jag riktigt kände mig rörd af detta panorama och utgöt i känslan af min tillfälliga storhet en tio skålpunds tår, hvilken antingen genom försynens skickelse eller i följd af jordens rotation nedföll i den vemodigt snusbruna Aura å.

Ångfartyget „Finland“ ringde för andra gången, jag rände hals öfver hufvud till elektriska centralstationen, fick tillbaka min förra längd och för inköpspris några hundratusen knops fart, och hann just ombord förrän man tog in landgången.

— Framåt! signalerade den trefligaste bland kapte- ner, och så bar det af till H:fors att lemna mundtlig re- dogörelse öfver resan till Hufvudstadsbladet, för hvilket jag rest dit upp i egenskap af korrespondent.

Vid flyttningstid.

Fru Afferman har den egenheten att vilja flytta hvar-
enda år. Solen uppgår därför hvarje första december
med ett olycksbådande sken för hennes man, som denna
dag alltid känner sig fridlös som Kain och irrar om-
kring i staden från ena värdshuset till det andra.

Nu stod den märkvärdiga dagen åter för dörren.
Herr Afferman var förargad, ty han hade skaffat sig te-
lefon och annonserat i tidningarne om sin adress. Han
ämnade nemligen börja göra i såpa, det gjorde banan så
lätt som möjligt, menade han, att glida hän mot sin lef-
nads mål.

Han hade i dag stigit tidigt upp, för att se om sina
tillhörigheter, ty han hade varit ute på gillet kvällen för-
ut och icke hunnit ordna. Men han blef snart tvungen
att gnida sig i ögonen, för att riktigt kunna taga i skär-

skådande den åverkan, som timat. Man hade nemligen börjat „städningen“ redan aftonen förut.

Till först märkte han att sängen var flyttad, och nu blef det klart för honom, hvarför han haft så svårt att hitta till kojs, då han kommit hem om natten. Sedan varnade han en underkjol i sin papperskorg och en kaffemössa på Venusbysten.

Ack, en sådan förbannad skymf!

Herr Afferman blef varm om kinderna, knäppte upp västen och rusade till kassaboken, för att åtminstone få denna under lås.

Men han hoppade högt upp liksom han fått en kula i hjertat: — I stället för plumppappret fann han en våt haklapp instucken mellan oktober och november. Han började spatsera fram och tillbaka öfver golfvet och klippa med ögonen på ett ovanligt sätt. Han sjöng på en stilla enformig melodi genom näsan och bet på skägget så det knastrade. Slutligen grep han tobaksasken och stoppade pipan, för att på något sätt återställa lugnet i sitt inre. Men han hade icke dragit många bloss, förrän det började spraka i snuggan som i en smedja, gnistorna stodo honom kring öronen, och sjelfva smaken låter ej beskrifva sig. Han började undersöka tobaken, och hans hy förvandlades — han märkte, att Gefle vapnet till hälften var uppblandadt med mannagryn.

— Herre gud i himmelen!

Han kastade pipan från sig, klöste sig i hufvudet, så det blef röda ränder i flinten, och röt för tomma väggar.

En ny uppenbarelse kom blodet att stelna i hans ådror. På fönstret låg hans nya Eskilstuna rakknif i

form af en såg — man hade tydligen begagnat honom att bortskrapa några bläckfläckar från fönsterposten.

— Nej, nej, det här går för långt! utbrast han. Det blir tarmslitande! Barn, kommen in! — — — Och herr Afferman slog näfven i skrifpulpeten, så att pennhållaren med alla blyhagel ramlade öfverända och ett riktigt hagelfall försatte golfvet i ett tillstånd, högst farligt för hans egen balans.

Barnen kommo in alla tre med skygg uppsyn, Brutus, Nestor och Katarina, hvilka herr Affermans köpmansfantasi omkristnat till respektive Brutto, Netto och Tara.

— Det har icke varit jag, som suttit på sidenstormen, försäkrade Brutto, som ren på förhand anade, hvad frågan kunde gälla.

— Jaså, I han stukat knallen också, era olycksfoglar!

— Kanske pappa menar schack pjeserna, inföll Netto, men inte var det mitt fel att lådan blef påtrampad under brådskan. Det är ändå bra många, som äro hela ännu.

— Förlåt, söta pappa, fortsatte Tara, mamma sade, att jag skulle ta skulden på mig, för att fracken råkade komma i mjöllåren. Jag är pappas stora favorit, sa hon och — — förlåt, snälla pappa — — —

— Min åttiåtta marks frack! Gud nåde er, ungar! Vänta, kanaljer! — — —

Herr Afferman fick tag i en upp och nedvänd eldgaffel, som sotade ned honom helt och hållet om händerna. De små fattade gestens betydelse och kilade i väg, så att gubbens värdepapper hvirflade kring rummet som af ett skydrag.

Herr Afferman knöt båda näfvarne mot höjden och sönderkrossade i sitt öga en förtviflans tår. Han såg ut som en stenuggla i de förstörda städer och gick bort till kommoden och önskade sig döden.

Pang! Dörren flög upp och smällde honom i pannan, så att det sjöng i hans öron.

— Jo, nu har du det att se härligt ut, Janne! beskärmade sig frun och stack in ett rödblommigt, ombonadt hufvud. Kors i all världen, papperslappar öfver allt, pennskaften kring golfvet och — — — o, gud, min mannagrynspåse uppblandad med tobak! Fy dej! — — — Lisett, skynda dig, vi måste ha möblerna ut och låta skura, hästarne komma i rappet.

— Ja visst, frun, på ögonblicket! hördes en stämma, som tydligen tycktes vara van att tala i bättre hus, och med detsamma inrusade en skurbytta åtföljd af en modern stadsjungfru.

Tvättrasan nedföll tungt midt bland en hop vexlar; herr Afferman hisnade synbarligen, men hittade ej på ord att tolka hvad han kände.

Utanför dörren uppstämde Brutto, Netto och Tara ett trestämmigt „hästarna ä' här!“ och ett upprörande stök med damntrasor och sopkvastar, skurborstar och hjälpgummor blef den ögonblickliga följd af detta väktarropp.

Herr Afferman gjorde en gest, värdig en gammal gymnast, men slintade kull på haglen och tycktes ha stött sig illa, ty tårarna stodo honom i ögonen och han ville börja rifva sina kläder som Kaiphass.

Efter mycket krångel bland sopskyfflar och hala tvålbiter hittade han slutligen en gammal slokhatt, lomade

i väg alt hvad tygen höllo och störtade in på första källare, der han vrålade till efter sherry och is, så midt i vintern det var.

Genomsvettig kastade han sig i en soffa och började peta ut möbelspik. Der satt han sen och styrkte sig, tills han glömt bort sin nya portnummer, och måste skicka kyparen till förra stället och fråga efter herr Affermans adress.

Hunden.

(Skolämne)

Många hafva insett sanningen af satsen: „människan är icke skapad att vara allena“ på ett skildt sätt från det vanliga. Då en följeslagare genom lifvet uppenbarat sig negativt, d. v. s. orealiseradt, i fantasin, slår man sig på att bli antingen gammal mö och förälska sig i en mops, eller ungtkarl och egna sina återstående dagar åt en katt. Ungkarlen söker sig ett ideal af släktet Felix, för att detta visar klorna och skjuter rygg, då främmande herrar söka närma sig. Den gamla mön åter hängifver sig åt släktet Canis, för att detta likt några arter af släktet Homo låter leda sig i band under vandringen genom lifvet.

Hunden har många fördelar i verlden, framför oss människor. Först och främst har han alltid fria husrum,

ved och ljus, och så äter han gratis, ofta nog ganska lukulliskt.

Hans själsutveckling begynner icke med långkatekesen, något skoltvång behöfver han icke underkasta sig, han blir klok af sig sjelf, och kyrkan är han rent af förbjuden att besöka. Hans myndighetsålder inträffar då han kan börja inge grannens hund respekt för sin egen gårdsplan, men hans myndigblifvande ålägger honom icke några skyldigheter vid värneplikten, och under den mest spännande politiska kris kan han utan att väcka bestörtning taga sin hand från staten och egna sig helt åt privata intressen.

Han behöfver ej lifförsäkra sig, för att betrygga sin familjs framtid, denna bagatell ger han i uppdrag åt oss menniskor. Inga utgifter har han heller som vi, högst sällan möter han någon björn, och sker det, har han det oskattbara nöjet att få rusa på honom och bita honom i benen. Inkomster har han deremot ofta nog t. ex. i torg-handeln, der han gör beslag på åtskilliga herrskapsbitar hos kötthandlarne, utan fara att få det i prestbetyget, och så skäller han ned käranden på köpet, ifall det blir sak af, utan att behöfva plikta för okvädesord. Det är tvärtom en hedrande egenskap hos honom att kunna ovetta så mycket som möjligt. Der det behöfs åter vet han nog huka sig. Hunden har härvidlag i menniskan haft en tacksam lärjunge. Den som vill upp i verlden är oförskämd, der han tror sig vara något, men förstår nog att kuscha, der han vädrar att något slags öfverhet kan utkasta en benknota, som duger äta.

I moraliskt hänseende står hunden också högre än vi, ty han är icke slaf under en tiondedel af de passio-

ner, som beherska oss dårar. Det lumpna guldets föraktar han djupt. För äretitlar springer han icke heller benen af sig, och en Stanislafka utbyter han med godt samvete mot en ålands strömning. Han hvarken spelar eller dricker, tuggar eller snusar.

Då man talar om hunds-nus, underförstås vanligen något meniskt objekt. Han står ej under toffeln af några parisermoder, hvilka hos oss stundom synas åstadkomma ett slags rabies humana.

Det finnes få så afundsvärda varelser som hunden. För en af de smekningar, som så ofta slösas på honom af mjuka fruntimmershänder, skulle mången hjelte tycka sig ha nått målet för sina sträfvanden i lifvet — och finge han följa sin tillbeddas pudel „då dagens sol i vester sänkes“ till de okända helgedomar, dem ingen profan får beträda, så vore tvifvel underkastadt, huruvida han komme att öfverlefva sin himmelsfärd. Men, ack! rollerna äro så ombytta! Moppe drömmer på sin matmors barm, och hjälten står under fönstret på gatan och morrar af köld!

Hunden är en stor estetiker. Ser han en finare fruntimmers handske på golvet, tuggar han genast sönder den — ett salongslejon skulle på sin höjd komma sig till att kyssa den. Hör han en falsk birfilare, ger han upp hjertslitande tjut, och deri visar sig hans finkänslighet. Hans sätt att „fatta“ i allmänhet kunna många minus i köken utvisa, der en hund varit ensam och kontrollerat matvarornas duglighet.

Man räknar en stor rangskilnad också hos hunden. De främmande hundarne, som komma hit med titlar af franska stöfvare, engelska bulldoggar och spanska pudlar, räknas såsom patricier från stora världen en smula till

adeln, och deras efterkommande, adelsvalparne, veta nog också af sitt hundvärde, och känna särdeles tidigt den nobla konsten att lyfta en fuktig nos i vädret.

Ofta göra de sig dock i framtiden skyldige till led samma mesallianser och förälska sig i någon illa uppfostrad bondprisse, hvarför racen så småningom utvattnas och mobben också i detta fall, tråkigt nog, börjar räkna sina anor.

Hans frieri är icke förbundet med några vidlyftiga ceremonier, såsom att först gå till pappa och mamma och sedan till guldsmeden, — han ger sina ömmare känslor tillkänna med vissa betydelsefulla vibrationer med svansen, och vägen till sängkammaren går icke genom prestgården, som fallet är med oss tvåfotingar, utan han låter äktenskapet följa omedelbart på förlofningen, denna må sen hafva eklatterats bakom stallsknuten eller på ett offentligt föredrag af fru Andersson Meijerhjelm.

Man har någon gång såsom egoistisk förmyndare bortgift en hund af börd med en tam räf, för att bekomma kloka och listiga bastarder, och det har lyckats öfver förmodan, — kunde man icke göra detsamma med en gris af familj, så fuge man en gång se en fullkomlig *svinhund*, som kanske kunde visa mången bland oss huru han egentligen borde se ut, ehuru han af en händelse undgått att bli född i hundskinn, och en hvit batistnäsduk framsticker ur frackfickan i stället för en svinsvans.

Spjället.

- **G**rönros!
- Nå, nå, nå — — — hut!
- Hör då, halfdöding!
- Hvad knuffar du der!
- Jag tycker det är os — — —
- Os! Du fantiserar, Klara.
- Visst inte. Stig upp bara och drag ut spjället, du.
- Draga ut spjället midt i natten, jag tror du är förryckt! Här är minsann tillräckligt svalt förut.
- Gamla kruka! Om min förre man hade lefvat, skulle du fått se, huru en belevad make tillmötesgår sin hustru.

— Du menar, att jag hade legat här då också, Klara? anmärkte mannen fogligt.

— Fy, hvad du är oförskäm, din drummel!

Fru Grönros steg upp och ryckte i spjällsnöret. Hon ryckte ännu en gång så det susade i garnen.

— Tråkiga spjäll! Någon tegelstensbit har visst fastnat i ramen.

— Drag lugnt och sansadt som jag brukar, rådde mannen.

— Liksom jag inte sjelf visste, huru man drar ut ett spjäll!

Hon ryckte ännu ett tag, så att det elastiska spjällsnöret slintade ur handen och stannade med tofsar och alt under taket på kakelugnskransen.

-- Hi, hi, hi, det svaga kvinliga kärilet! fnittrade Grönros, gnuggade sig i ögonen och satte sig intresserad på sängkanten.

— Skratta der! Ligg du ned och frys! Frun famlade efter spjällsnöret med eldgaffeln och ref upp ett stort hål i takpappret. Hon kände, att blodet steg henne mot ansigtet och hade stark lust att slå mannen i hufvudet med eldgaffeln.

— Hm, hm, menade Grönros helt faderligt, nog ser jag ändå, att jag måste stiga upp och hjälpa dig. Han tog en stol och klef upp på kommoden.

Frun tände eld på ljus och såg på mannen. Hon syntes nästan skadeglad.

Denne drog på spjällsnöret lugnt och sansadt, tills det brast.

— Ah, mitt nya spjällsnöre! utropade frun med en ton midt emellan gråt och skratt.

Herr Grönros blef röd i synen, steg på tå och ruskade om spjället så erbarmligt att håret slängde honom kring öronen och svettperlorna trillade utför pannan.

— Der ser du nu! skrattade frun.

— Åh, var tyst! Nu märker jag, huru du begick felet. Man skall draga horisontelt, så här!

Herrn knyckte till horisontelt, men fingret slintade och han stötte armbågen mot en spik i väggen, så det kändes ända ut i naglarne. Spiken kroknade och herr Grönros' lancastergevärd, som hängde derpå, nedramlade öfver en toilettspegel. Pittoreska ruiner aftecknade sig i mångdubbla ljuseffekter.

— Åh, hvad du är duktig! jublade frun.

— Det vore väl märkvärdigt, sade gubben, men han var icke lugn mera, rösten darrade och han hörde, huru det började ringa för hans öron. Han gjorde en sats så förtviflad, att han fick grus i ögonen.

— Alt bättre och bättre! skrek frun och slog hop händerna.

— Du skrattar, din jäkel! Vi ska väl se! Herr Grönros blef het och ref till i spjället, så att han fick handtaget i handen, föll omkull med kommoden och slog hufvudet mot väggen.

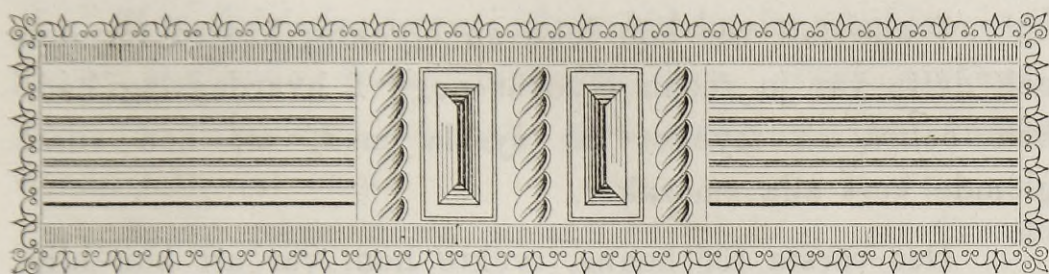
— Brusande, vilda ström! citerade frun med gripande stämma.

Mannen blef likblek, ref upp sin chiffonier, ryckte åt sig en revolver och sparkade lös kakelugnsdörrarne. Innan frun hann hejda honom, hade han nedifrån aflossat ett rasande skott mot spjället.

En samumstorm af rök, murbruk, aska och sot utbröt i rummet och herr Grönros blef se ut som en svart tattare.

Hyresgästerne ropade efter polis, frun öfverfölls af ett hysteriskt skratt och mannen gick ut på gården i strumpfötterna och räknade stjernorna.

En sådan der.

Hon var så ung och oerfaren ännu, stackars Sassy, hon visste inte mycket mer än den tid hon satt vid fönstret i mammas knä och ropade, "se på ptroan!" Åtminstone tyckte hon själf så, då hon gjorde något på tok i hushållet.

Hon tycktes icke ha det bra annat än i sin Kalles sällskap, så ofta han bara hade tid att sjäsa med sin märkvärdiga lilla toka.

En enda hemlighet hade han för henne, och det förtröt henne ibland, då hon tänkte länge derpå. Det var en liten silfverpjäs, en dosa med gubbe på locket, som hon så gerna ville komma åt. Men i alt annat kunde hon hoppas få sin vilja fram, denna dosa var och skulle förbli en statshemlighet i deras lilla samhälle. Så tycktes det åtminstone se ut.

I alla fall var hon icke en olycklig hustru för det, och detta var ju redan mycket nog. I hvardagslag hade hon också så mycket att syssla med, att hon snart glömde bort alla småsaker.

Det värsta för henne, tyckte hon, var att hon blifvit alldeles för mycket kär i sin Kalle, mindre hade nog också spisat. Hennes lilla hufvud med de stora, blå ögonen sjönk melankoliskt på sned, så snart hon kom att tänka på honom, och de små fingrarna, som eljes voro så flinka i Kalles skägg, kunde med den största likgiltighet lemna plättarne oomvända i pannan, och så osade det brändt på hällen och de stackars plättarne sågo ut som bindsullädrer hos ett par balskor, som mössen visat henne på i kontoret. Så löpte hon gråtande till mannen och stack den lilla trubbnosen under hans rock och snyftade der.

Men huru det var, började de röda fingerspetsarna bråka i barmfickan af rocken, snyftningarne afstannade särdeles hastigt, hon hade fått tag i den vackra silverdosa, som låg der, och drog upp den mot ett par nyfikna, runda ögon. Skulle hon inte nu ändå få se den?

Åh nej! Han tog fram näsduken, med hvilken han skrattande slog henne på fingren och torkade tårarne af hennes kinder, men dosan — nej, lilla token, den fick hon då inte!

Han var tillochmed nog oblyg att skratta åt henne, då hon helt allvarsamt frågade, hvarför just en sådan der skulle bli en skiljemur mellan tvenne makars hjertan.

Hon började fattas af en vidskeplig, fruktansvärd tanke angående denna mystiska dosa. Tänk om mannen var frimurare, när alt gick omkring! Gud bevara henne från det bara!

Sassy greps af ett oemotståndligt begär att få veta hvad den sällsamma dosan innehöll.

En afton stod hon vid salsfönstret och tvinnade sönder bladen på en acacia, under det hon funderade ut, huru hon skulle ställa till. Hon ville en gång pina honom riktigt på allvar, kanske han ändå kunde bevekas.

Det skulle ske ännu denna afton, och så skulle hon gå in till mamma och berätta hela skälmstycket, hvad de skulle få trefligt båda, hvad hon skulle känna sig nöjd öfver att en gång fått luxa Kalle! — — —

Denne hade slutat sitt arbete och ville som vanligt ta henne i famnen och kyssa henne, då han kom hem om kvällen.

Nej, det skulle han låta bli. Hon ämnade nu sin tur stå på sin kant.

— Sötaste lilla token, jag tror man låtsar ta humör. Så, kom hit bara, Sassy liten!

— Ack nej, låt mig vara, jag har en så grufflig tandvärk.

— Tandvärk? Aldrig har du förr haft sådant otyg.

— Kanhända, men nu tror jag, att jag dör.

Det såg ut att bli en lång natt för herrn. Han försökte alt, hvad han hört att man brukat begagna i dylika fall, konjak och cigarrök bland annat, men förgäfvades, hon låg och pep i bädden bara, stackars Sassy.

Hvad skulle han göra? Läkarne fruktade hon som pesten. Han gick fram och tillbaka i halfmörkret, ty

något ljussken kunde hon omöjligt lida. Svärmor fick han ej heller väcka upp, det hade hon uttryckligen bedt honom om. Hvad i all verlden skulle han göra? Nu började hon kvida igen!

— Sassy, min engel, hvad skall jag ta mig till? Du vet, att jag vill göra alt för dig. Låt mig resa efter doktorn.

— Nej, nej, Kalle! Hvarför vill du det — — — jag dör nog ändå.

Hon tänkte just begära dosan, men hejdade sig ännu. Mannen högg tio förtviflade naglar i sitt hufvud.

— Kalle, kom till Sassy — — — jag dör säkert nu — — —

— Må gå då, tänkte han. Sista resursen! Det kan inte hjälpas längre.

Med en fatalists beslutsamhet tog han fram dosan.

— Lägg det här med yttersta spetsen på din tand, älskling, en helt liten stund och kasta sen bort det. Han tog på sig en riktig läkaremin, då han sade detta.

— Hvad är det Kalle? frågade hon med darrande röst.

— Detta förstår du ej, mitt barn, det — — — det är en af spiritismens hemligheter.

Den unga frun var nära att falla ur sin roll och slå hop händerna af förtjusning. Huru oväntadt var icke detta! Med nyfiken bafvan grep hon i en liten becksvalt tingest af en tums längd, som han räckte henne. Hon fattades i detta ögonblick af samma känsla, som hon erfarit vid läsningen om Kleopatra med den giftiga ormen i sin hand.

Men hon ämnade utleta hemligheten hel och hål-
len, hvarför hon om en stund låtsade kasta bort det
svarta underverket i kakelugnen, och försäkrade snart,
att det lindrat en smula. Kanske hon kunde få sömn
nu, bara han ville lemna henne i fred.

Det ville han visst och somnade snart sjelf, glad
öfver sitt lyckliga infall.

Men hon sof inte, hon. En knapp halftimme hade
förgått, innan hon var ur sängen och smög ur rummet
tyst som ett möss -- med den mystiska tingesten i
handen.

Hon hade nu ändtligen fått tag i detder, som hon
så länge åtrått. Försiktigt tummade hon om det. Det
spred kring sig en fin, narkotisk doft och såg så fre-
stande ut.

Ett ljus gick upp för henne. Hon hade på senare
tider tyckt sig märka, att mannen haft något hemligt
fingerspel för sig, då han strukit sig om mustascherna.
Ja. nu stod det klart för henne, att han smugglat med
något. Att han kunnat vara så egoistisk och förhålla
henne en sådan småsak! Men vänta, nog skulle hon taga
skadan igen, vänta bara! — — — — —

Klockan kunde ungefär vara ett på natten, då man-
nen uppväcktes af ett förskräckligt oväsande från svär-
mors kammare.

Gumman skrek, pigan skrek, mopsen skällde med
full hals och en murrig stentorsstämma blandade sig då
och då i kören. Han påminde sig ingenting från gårda-
gen i sömnsyrseln, men han hörde rop framtränga till,
sina öron, att han anstält mordförsök och förgiftninga
rop, som kommo håret att resa sig på hans hufvu .

Det var nu ej tid till någon toilett, han rusade ut, så lättklädd han var, och en hisklig syn mötte honom i svärmors kammare.

På soffan låg hans hustru likblek och halft medvetlös, bredvid henne satt doktorn med hopplöst utseende i sitt lärda ansigte, och fram och tillbaka löpte svärmor i en kort, spräcklig stubb, vridande sina händer under dödlig ångest.

Den första varelse han erfor något af, var mopsen, som bet honom i benet, liksom medveten om, att det varit han, som stört nattron i huset.

Nu varnade svärmor honom också, och han önskade tyst i sitt hjerta, att han varit i Jericho, eller djupt nere i Hades bland manerna.

— Ser du der nu, Kalle, ovärdige, nedrige menniska! Ser du din hustru nu! Det är ditt verk, förstår du, hjertlöse, omänskliche, eländige! — — — Och du, som syntes vara så god och öm! O, du hyecklare, du lömske varelse — att mörda din hustrus sömn!

— Kära bästa svärmor, i herrans namn — — —

Nu lade sig doktorn i saken ännu.

— Hör nu, herre, dethär kommer att bli er ganska svårt att försvara. Säg dock genast hvad ni gifvit henne in, att jag vet ordinera motgift.

Mannen var så komfys af svärmodrens sprakande inledning, att han endast häftade på målet och ej fick fram ett enda ord.

— Han vill ej yppa något, det odjuret, skrek svärmor, ni ser det ju, doktor, han vill döda henne!

Sassy gjorde en ansträngning att tala.

— Det fins hopp! utlät sig läkaren. Det var egen-
domligt — — — ett sällsynt fall dethär — — — hen-
nes starka fysik har kommit vetenskapen till hjälp.

Det enda mannen i närvarande fall visste, var att
hans hustru hade allt, utom en stark fysik, men han teg
visligen med det.

— Sassy, min Sassy, jämrade sig modren. Sassy
mitt guldbarn, vakna du lilla kräk! — — — Kan du
tala ett ord, så säg oss, hvad han gifvit dig in.

— En sådan der! kved Sassy nästan ohörbart och
visade något svart i sin lilla, bleka hand.

— Hu, en blodigel! ropade modren med fasa och
famlade efter eau de cologne.

Doktorn vidtog en vetenskaplig undersökning under
stark förstoring.

Det drog länge ut, detder.

— För Guds skull, käre doktor, är det inte bäst
att konsultera?

— Min fru, var god och afbryt mig icke — — —

— Vill frun, så springer jag efter polis, hviskade
köksan efter en paus.

— Schtt!

Man hörde klockan knäppa, så att det ekade i rum-
met. Svärmor vred också sina händer, så att knogarne
knakade.

Herrn sjelf stod i kakelugnsknuten och andades
mycket sparsamt.

— En buss, åt h-vete! utbrast herr doktorn slut-
ligen något flat och spottade af vetenskaplig förtrytelse.

Nu klarnade det för mannen också och han vände
sig till svärmor med en åtbörd, som tydligen väntade

en tillbörlig upprättelse för de stygga ord han fått uppbära.

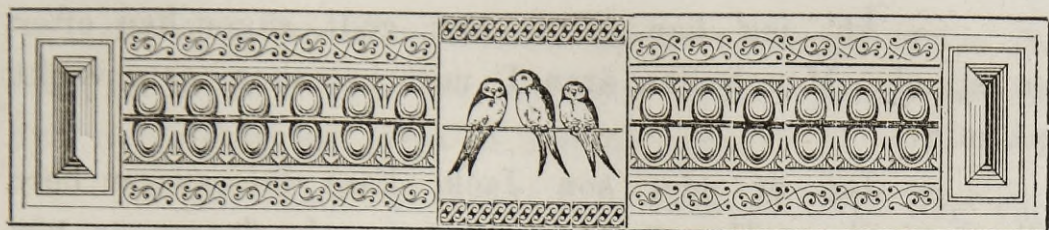
Men hvad tror man svärmor sade?

Jo, du är just en fin äkta man! sade hon. Tuggar tobak -- usch! Hade Sassy vetat det före ert bröllop bara!

Det fick han på köpet!

— Hm, sade han, då han något förargad gick tillbaka på sitt rum, en kvinna kan ha många fel och brister, men huru fattig hon än må vara, aldrig skall man hos henne finna ett bristande ordförråd.

Huru man kan bli näsbränd nästa sekel.

Dan skrifver Newyork den 15 december nådens
år 1990.

Familjen Simon har just kommit hem och medfört en stor, galvaniserad metalllåda, som har någon likhet med ett nutida taffelpiano. Alla sitta ljudlösa omkring densamma. Herr Simon sjelf håller under spänd väntan sitt ur i ena handen och ett slags elektromotor i den andra.

Inne i lådan ligger hans far, som varit "död" i sjuttiofem år.

Ändtligen visar det säkra uret 7 sekunder och 4 terzer öfver fyra. Elektromotorn vidrör den dödes panna, och farfar Simon sätter sig upp, stirrande omkring med yrvakna blickar.

— Åh, jag har sofvit rätt godt, säger han efter en stund. Men hvilka ären I, mitt herrskap, som väckt på mig?

— Jag är eder son Jack, käre far, svarar herr Simon junior. Här är min hustru och denne är vår pojke.

— Åh, herrn behagar prata strunt?

— Mins ni då ej, min far, att man för sjuttiofem år tillbaka lade er i *Förkylningsapparaten* på er egen befallning? Den tiden har gått nu.

Det började klarna för farfar Simon.

— Vänta jag begriper!

Men hvar är min hustru?

— Hon är död för länge sen, ty hon trodde icke på apparaten.

— Och du sjelf ser så ung ut.

— Jag har legat 48 år i apparaten, och man åldras icke der. Se er i spegeln bara, far, så får ni sjelf döma.

— Och huru har det gått med min bror?

— Man tog lifvet af honom för en tid tillbaka, för att han voterade med minoriteten vid frågan om expeditionen till Mars.

— Blef han skjuten?

— På sätt och vis. Man hade praktiserat ett dynamitbatteri i hans öfverrocksficka och förlagt ena poltråden i knappen och den andra i knapphålet. Då han sen skulle fastknäppa öfverrocken flög han i bitar.

— Ganska sorgligt, men tusans fiffigt, menar gubben tankfull. Men jag hade två söner, du Jack och Tom. Är Tom också död?

HURU MAN KAN BLI NÄSBRÄND NÄSTA SEKEL.

— Han är en välbestäld fabriksägare på andra sidan Atlanten. Han har nyligen erhållit patent på sin nya uppfinning att lefva af luftens syre.

— Hör man på bara! Han brås på mig! Jag var också nära att få patent på en apparat, som skref romaner. Jag måste snart resa att träffa min käre Tom.

— Ingenting är lättare! Säg till, John, i telefonen, att farbror kommer hit öfver på ett skutt i dag.

— Rasar du? — — — Det är ju hundratals mil! ropar gubben.

— Gör ingenting, vi ha *telefor*.

— Berlin, firman Tom Simon, telefonerar John.

— Klart! svaras i väggen.

— Är onkel Tom hemma?

— Han reste för en stund sedan till sin filial i Nordpolen, men kommer ögonblickligen tillbaka.

— Bed honom då komma öfver till oss i Newyork.

— Skall ske.

— Jaså, han är i Nordpolen! utgöt sig den gamle, som blifvit alldeles oval i synen som en bondskorpa.

— Ja visst far, han har butiken just midt på sjelfva prickken, der man har bara ett väderstreck. Hvert man ser derifrån, så ser man åt söder.

— Men der fins ju intet land att vistas på för tusan!

— Irland dref dit en natt. Det hade så länge arbetat på att lösrycka sig, så att det gick till slut.

— Men du är visst bra hungrig, käre far?

— Hm, åhja. Alt mera länge sen man tuggade — — —

Herr Simon telefonerar till sin värdshusvärd efter middag för fyra.

Några biffstekar utkrypa straxt derpå från en metalltråd i väggen, och farfar Simon nyper sig hemligen i benet under bordet, för att öfvertyga sig om att han är vaken.

— Bordsbönen, John! påminner fru Simon.

John bringar en fonograf att bedja, och så tager enhvar sitt kuvert.

— Aptitssupen, pappa? frågar herr Simon junior.

— Well! svarar herr Simon senior.

Sonen applicerar en ledning på hans hjessa, en maskin surrar några ögonblick, och gubben är "midt i blixten".

— Man super tillochmed med maskiner nuförtiden, tänker han, men låter emellertid maten smaka sig.

En stund förgår och åter nedfaller en köttbit i behållaren under telefor.

Farfar Simon, som är mest hungrig, hugger gaffeln i den och smakar. Han finner den vara altför rå, hvarför han steker den öfver en elektrisk lampa.

I detsamma drar köttbiten en djup suck. Han känner dessutom att den luktar snus. Förvånad betraktar han sin matbit, och man igenkänner till sin förskräckelse farbrodrens näsa!

Snart kommer munnen, sedan ögon, öron och alla lemmar, förnuft och alla sinnen, och om en stund står farbror Tom, som kommit från nordpolen, med rykande näsa framför sina släktingar i Newyork.

HURU MAN KAN BLI NÄSBRÄND NÄSTA SEKEL.

— Det går för långt, mumlar farfar Simon. Jag har legat sjuttiofem år i grafven, men ta mig knäfveln jag önskat mig tillbaka, om jag vetat, att nutidsuppfindingarne kunde förleda hyggligt folk att bli menniskoätare.

— Hm, så kan man bli näsbränd detta sekel, menar farbror Tom.

Litet efter sin tid.

Herr Petander rusade in på tidningsbyrån, upprymd ända till inspiration, kastade rock och hatt i en knut, ref åt sig några "matsedlar" och slog ned som en ormvråk vid redaktionens stora bord. Han kom direkt från en glad middag och var så stämd, tyckte han, som om han hade druckit ur aganippen. Rullgardinerna voro nedfällda för aftonsolen och en underlig, mystisk dager herskade i det vittra rummet.

Anställd blott vid ett landsortsblad, känt under namn af *Torrköpings Kuriren*, tyckte herr Petander ingen tyngd hvila på sig, ehuru det nu var första gången han skulle bära ansvaret för en tidning i egenskap af dess redaktör. För tillfället åtminstone tyckte han sig vuxen att leda en hel värld, om det blott funnits ett universalblad. Han var så laddad, att man kunnat vänta

sig få se gnistor springa ur knogarne på honom, — kanhända ur hjernan tillochmed.

En stund satt han och bet i pennskaftet, alldeles öfverhaglad af idéer, obeslutsam med hvilken han skulle börja. Det förargade honom, att han i denna stund hade att göra med ett konservativt blad.

Hade han åtminstone fått följa nya skrifsättet! Om icke för annat, så för att helst få skrifva värnepligt med k!

Dock, det var ej tid att tänka på reformer i den vägen. Han måste börja nu. Med ledaren eller notiserna? Dessa sistnämnda blefve det väl bäst att redigera med saxen, ty han var som sagdt helt ensam om att uppduka den literära frukosten för följande morgon.

I recensionerna skulle han hufvudsakligast blixtra ändå, ty han hade ofta haft den glädjen att höra, att han var giftig. Och så skulle han klippa till med anekdoter i långa banor, ty han var en stor vizzare. Han visste nog, att det fins en del folk, som bara läser dessa och ger tidningen tusan för resten. Af skandalbitar, dråp och slagsmål fans det inlemnadt en smula, och det lade han först ihop såsom gedigna godbitar, ty utom sådana saker förlorar tidningen åter en annan del af sina läsare.

Men det fans så mycket annat, när han började tänka efter.

Den politiska afdelningen?

Hm. Det var litet dumt, att han aldrig brytt sig om att läsa den, utom då man krigat någonstans, — men det går ju an att klippa. För resten fans det

ett par originaltelegram. Och sedan sjöfartsafdelningen — — —?

— Gif mig dagens tidning! ropade han åt faktorn. Hvad datum ha vi? — — Jaha — — — alldeles. Tack!

Herr Petander tryckte handen mot ena ögat och genomransakade med det andra en bit ur ett hufvudstadsblad.

Ah, ha! Här hade han klafven till sin ledare!

Han höjde pennan öfver pappret såsom ishafs fiskaren höjer harpunen öfver hvalfisken. Nu hade han hvad han ville. Hans fysionomi utlofvade ingen modesti i detta ögonblick. Han såg ut som man föreställer sig Saul, då han måttade spjutet mot David.

Man visste vänta sig något för morgondagen nu. Och så var det också.

Det var af afton och morgon den första dagen som herr Petander var ljusets banérförare i Torrköping.

— — — — —

Mot förmiddagen satte han i väg med hyrkusk till byrån. Bladets förläggare hade telefonerat efter honom, och det såg ut att vara mycket brådtom.

Med välbehag lutade han sig bakåt i droskan, han skulle nu skörda sin första triumf. Hvad det skulle bli intressant, att se sina storslagna tankar satta i tryck!

Förläggaren väntade honom också helt säkert med en splendid frukost, eftersom det var så skyndsamt.

Med långa steg klef han in på byrån, men hade knappt öppnat dörren, för än han fick dagens tidning i ansigtet i form af en i känbar vrede hopkramad boll.

— Jag är utom mig öfver att vi ej äro i Kalifornien! skrek förläggaren och regerade så att dammet stod upp i tak.

— I Ka — Ka — Ka — — —

— I Kalifornien, ja, ty då skulle herrn haft sig en kula i gapet för länge sen!

— Jag har väl varit för skarp — — — kanske pressombudsmannen — — —

— Pressombudsmannen! Ja, han är en likadan stackare som ni. Acceptera sådanahär missfoster som herrns kråkfötter!

— Kråkfötter? Herre!

— Ja, just! Eller skörden af en total missväxt i döpelseklotet, ifall det låter bättre. Herrn sade, att han var historiker, då han ville hit, och jag frågade hvad han studerat. Historiker, och icke känna till att vi ha år 1890 nu! Anfakta en sådan historiker! Skulle jag ha en almanack på mig, skulle herrn få lektyr till skänks.

— Hvadför slag? 1890?! Herrn ser ut som en fjoskig människa!

Herr Petander tycktes också bli het.

— Fjoskig? Jo, herrn ropar sitt egt namn som göken.

Sök er till Sjählö, herre, ty på Lappviken tar man ej emot obotliga. — — — Läs, hvad herrn har råddat ihop! Ledaren, ha, ha, ha! Herrn påstår sig ha hört, att frågan om dissenterlagen och dödsstraffet skall komma att diskuteras på instundande landtdag. Och så räknar han upp några valmän också, af hvilka en redan är död för två år sedan! Jag skall underrätta, att herrns landt-

dag har varit och farit för länge sen, och att dödsstraffet till först borde tillämpas på herrn sjelf.

— Herre Gud, jag läste ju i gårdagens tidning — — — svarade herr Petander i betydlig mon nedstämd, och hägringen af den splendida frukosten upplöstes i atomer.

— Tidningen ligger här! Ja! Se på den bara! Datum slår nog ta mig tusan in — men årtalet, årtalet! — — — Den är ju af en helt annan årgång, herre!

Herr Petander blef lång i ansigtet som en litania.

— Läs ännu bara, får ni se! "Wilhelmj konsertern". — Hörde han den nu först? Han är ett eko, herre, som öfverträffar alla lögner, som man haft om alperna i Schweitz. Sen spår han, att stadshuset här i staden snart skall bli färdigt, och då är det kanske just der han "knallsade" sig i går! — — — Läs, läs bara!

— Det var faktorn, som gaf mig tidningen — — —

— Men det var herrn, som läste den! Hade faktorn gifvit er en avisa från sextonhundratalet, hade ni säkert refererat förhandlingarna vid vestfaliska freden — — — Och här har han detaljer ur eldsvådan i Sundsvall — — — Han hade lika så gerna kunnat låta oss veta någotom Sodom och Gomorrha — — —

— Men tidningen skall ha afsättning på lösnummer, skall herrn få se — — — Nästa dag skall jag förklara det för ett skämt altihop — — — Herrn skall få se bara — — —

— Kors, så naivt! Vet ni, att ni borde gråta blod och icke stå der och se ut som om ni fattat er. Kors, vid alla oskalperade dumhufvuden! Min tidning är utskämd öfver hela landet, och det är ni, ni, ni! Och — — — herre Gud, herrn tyckes fatta sig mer och mer! — — — Försvinn som ett fjun, hör ni, och bed högarne skyla er!

Förläggarens ton hade stigit till en fruktansvärd höjd. Han såg mycket hotande ut och håret hade stigit i vädret på honom som borst.

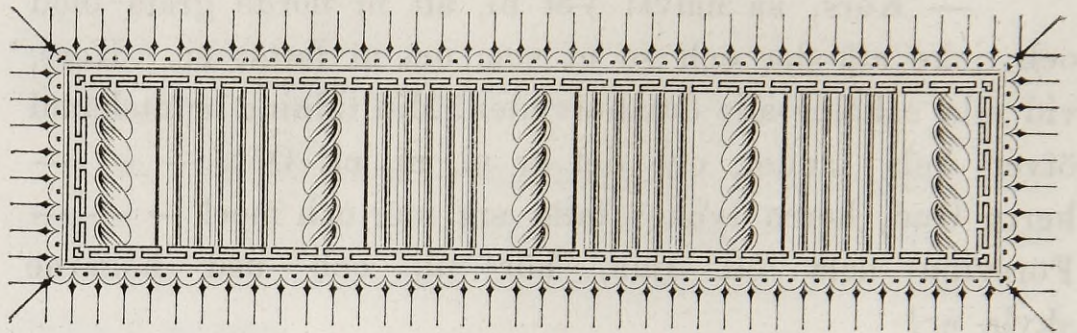
— Se så, ut, säger jag, och ve er, om ni någon sin kommer mig så nära, att jag kan nå er med en sten! — — — Ut! ut!

En vattenkarafin susade förbi författarens öron och kreverade mot dörrposten ett par alnar bakom honom.

Han rusade hisnande på dörren.

Från första vattenbutik köpte han några flaskor selters, åkte derpå ned till närmaste badhus och simmade en hel timme.

Ett streck i beräkningen.

(Dramatiskt utkast).

Uppträdande personer:

Rosalinda Liljegren, nyss blifven enka.

Sunnar Blomstertand, gardeslöjtnant.

Kajsa, Rosalindas höska.

Tant Beate Marie.

ROSALINDA (*lutad mot ett bord*).

KAJSA (*nedtager suckande lakanen från fönstren*).

Så har då frun nu blifvit enka!

Ja, herre Gud, nu är han död!

Och frun hann knappast riktigt tänka,
Så blef hon lemnad utan stöd.
Han var väl litet gammal redan,
Men han var hjertegod ändå,
Det märkes nog att han gått hädan,
Det är så tyst i hvarje vrå.
Gråt inte så — — —

ROSALINDA (*matt*):

Har processionen
Redan hunnit resa långt förbi?

KAJSA:

Ack jo, de sista sorgehjonen
Här kvar på tomten äro vi.

ROSALINDA:

Jag var så svag af nattvak redan,
Att jag ej kunde följa med — — —

KAJSA

Det sade alla ock, emedan
De alla sågo, hur ni led.
(*För ut lakanen*).

ROSALINDA (*springer upp*)

Nu är jag fri! Ack, hvilken känsla
Af glädje, mod och vaknad kraft!
Det känns, som om man skulle pensla
Mitt hjerta med en gudasaft!
Om blott den långa „sorgetiden“
Nu vackert skulle taga slut,
Och jag från dessa vinter iden
Till nöjets vårdans sluppe ut!

ETT STRECK I BERÄKNINGEN.

Nu kan du komma, o min Gunnar,
Nu vill jag blott emot dig le,
Och mer än förr jag nu dig unnar,
Ty jag är fri, — du friare! — — —
Välsignad vare lungkatarren,
Som sändt min Liljegren för hin!
Nu är jag kvitt den gamle narren
Och nått mitt mål — hans penningsskrin.

KAJSA (*lurar in*):

En herre kom!

ROSALINDA (*afsides*):

Skall jag ge korgen?
Låt se! (*Högt*): Hvad kan han vilja nu?

KAJSA :

Han bad att få beklaga sorgen,
Han gret, han ock, min stackars fru!

ROSALINDA (*plågsamt*):

Jag vill försöka då betvinga
Min djupa smärta på en stund.

KAJSA :

Jag får till främlingen då bringa
Det svaret från er egen mund?

(*Rosalinda nickar bifall och Kajsa går. Strax derpå inträder en ung löjtnant med strålande ögon i rummet.*)

ROSALINDA:

Min Gunnar!! (*Omfamning*).

LÖJTNANTEN:

O, min Rosalinda!
Förlåt, att jag ej hejdat mig,
Men inga lagar kunna binda
Min kärlek fjärran mer från dig.

ROSALINDA:

Ack gerna, gerna jag förlåter
Hvad helst man felade i dag,
Jag utaf glädje nu blott gråter,
Jag dansat mig helt matt och svag.

LÖJTNANTEN (*hänryckt*):

Martyren, som sin boja mistat,
Dess bild har Amor drag för drag
Med pil uti mitt hjerta ristat,
Jag ser den nu båd natt och dag.
De ögon blå! Den skära kinden!
O, denna mun! O, denna hals!
O, detta väsen, lätt som vinden! —
En kyss, min älskling? — — —

ROSALINDA:

Hvad befalls?

En kyss — en kyss! Jag måste undra,
Det var en önskan ock, min sann!
Om du helst hade bedt om hundra,
Men en — nej, pass, det går ej an!

LÖJTNANTEN:

Du är dig lik, min huldgudinna,
Alt samma varma, glada själ!

(Kysser henne):

Ack, jord och himmel nu försvinna.

ROSALINDA:

Ack, Gunnar, kläm mig ej ihjäl!

LÖJTNANTEN:

O, låt mig då min längtan mätta — — —!

ROSALINDA:

Nej, Gunnar — — — Dörrn är ej i lås — — —

LÖJTNANTEN:

Hvad är väl himlen emot detta — — —

ROSALINDA:

Ack, Gunnar, Gunnar, jag förgås — — —
Kläm mig ei så! — — Nå, nå, var stilla.
Din skalk, du borde få en korg!

KAJSA *(rusar in)*:

Frun kattan spyr, det bådard illa — — —
Hvad, hvad, hvad ser jag? — — — Sådan sorg?

ROSALINDA *(sliter sig lös)*

Tyst, tyst, min vän, jag — — — är förlofvad — — —
(Buller utanför).

ETT STRECK I BERÄKNINGEN.

KAJSA:

Hvad? Redan på begrafningsdan!

TANT BEATE MARIE (*störtar andtruten in*).

O, gläds, mitt barn! — — — Gud vare lofvad — — —
Din man — — var — — sken — — död — — —

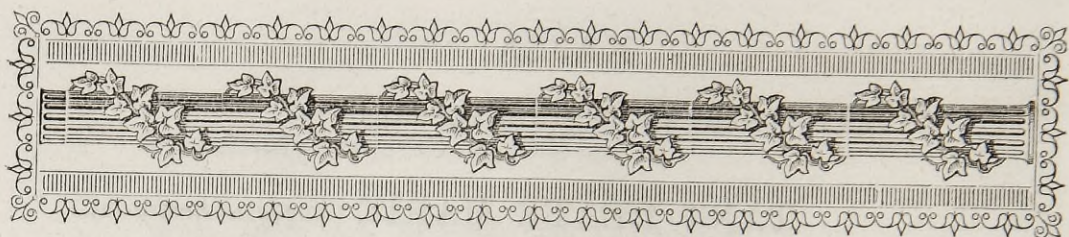
LÖJTNANTEN (*slår sig för pannan*).

Åh, för fan — — —!

ROSALINDA (*utstöter ett obeskrifligt rop och
rusar utom sig mot tanten, men
dånar på halfva vägen*).

Fyra Friseglare.

(Fria fantasier).

För lidne fjortonde februari foro fyra fyndiga flickor frimodigt från finska fosterlandet.

Förmyndarmässiga "förkläden" föraktade flickorna fullkomligt. Föreståndarinnan för flyktingarne, fröken Fanny Finelius, föreslog fördenskull fredande förklädnad. Föga försagda företogo flickorna förberedelser. Flätorna fingo försvinna. Frackar förskaffades. Förvandlingen försiggick färmt: — fyra frodiga fabrikörer framlemnade fullständiga fripass för färden.

Festligt flanerande förväntade flertalet fardagen.

Före femtiden följande fredags förmiddag förnams förhållningsordern "framåt!" från fartygets förman.

Fartyget, frigjort från förtöjningarne, flög frustande fram, fradgan för fören förklarade farten. Finska flaggan flöt fritt för förliga flägtar. Fröjdefulla farväl framljublades, fyrkarne flögo, förfriskningar förtärdes flitigt.

Första fyren förbifors, fjerran förnams fosterlandet fullkomligt försvinna.

Firmamentets forna färg förändras. Fara för fysiken förespås. Ful fallsjö förkunnas från fören, fasansfulla förebud! Fröjden förbittras, första försöket för friheten förefaller förfärligt — — —

Förlorande fotfästet föstes "fabrikörerna" formligen för-ut. Flora Fagerfält frälsades förmedels främsta fingret frivilligt från frukosten, Fina Flinkman förlorade fattningen, Fatima Fridolin föreföll fullkomligt fjoskig.

— Finnes fara för förlisning? frågade Fanny Finelius, fasligt förvirrad, förbifamlande folk.

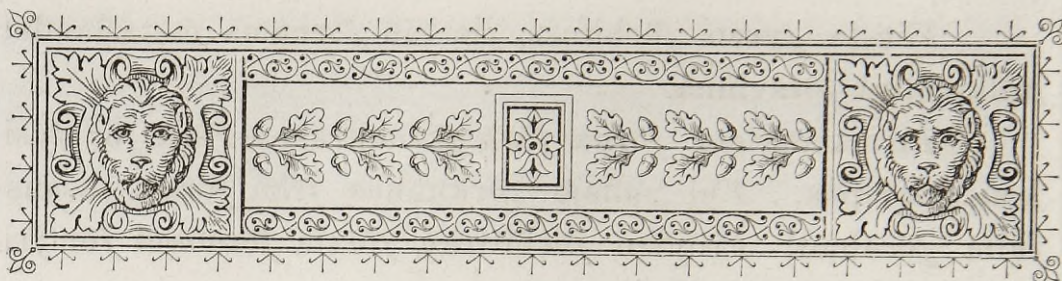
— Far för f-n, förbaskade fjesker! fick fröken Finelius för forskningsförsöket: få fina formaliteter förekomma för om fockmasten. Fylsiga fysionominer flinade försmädligt från förbacken. Förödmjukade försvunno "fabrikörerna;" försalongen fick föreställa frihamn.

Förvirringen förrådde faktiska förhållandet för fartygets fiffiga femininer, — följderna förstås!

Fyrväplingen fångades förlägen. Förbemälde fyra "fabrikörer" fingo förbida fartygets följande Finlandstur. Förevändningar funnos föga. Fromma förmaningar flödade från förnåma fräsande fruar för flickornas förbättring.

Föredetta fabrikörerna förpassades för fosterlandets fötter, flata förbannande för framtiden förhastade fastän frestande förlustelser.

En ädel harm.

Qu in töte, afgudade Julle, brukade fru Lindberg alltid utropa, så snart det blef fråga om hennes herr son.

— Den allvarlige, fromme Julius, brukade prostinnan Hasselberg säga, hon, som skulle bli herr Julius' svärmor i tidens fullbordan.

— Den stilige herr Lindberg, anmärkte stadens skönheter, efter det han hälsat och gått ett stycke förbi.

— En tusans festprisse, dender, medges i korus på källaren af en skara "gubbar", som herr Lindberg på ett ögonblick lemnat, för att göra buffetfröken underrättad om att hon var gudomlig.

— Ä' han int' bra? suckar en liten grisett, puffar sin kamrat i sidan och sticker med parasollen i riktning mot herr Lindberg.

— Se der sitter den filuren! hviskar en skräddare i örat på en stadstjenare der ute i parken under illuminationen. Här är räkningen, gör upp med honom i godo eller ondo, jag tänker icke låta luxa mig som mina kolleger. Här i mörkret skall ni inte björna honom ändå, för då får ni stryk. Han är en sån djefvel, förstår ni.

Så olika utfaller kritiken öfver herr Lindbergs personlighet. Sjelf har han dock aldrig gjort någon karakteristik öfver sitt eget jag, han kan med hela världen. Träffar han svärmorsgumman, gläder han henne med ett reterat af senaste söndags predikan, eller något annat uppbyggligt, i en salong ser man honom aldrig i närheten af punsch- och toddyborden och råkar han på, "stommel", som också händer ibland, så får han aldrig höra den bittra anmärkningen, att han "spottar i glaset."

Alla menniskor kan han göra i lag, utom en och annan skräddare, eller dylik, som är nog oblyg, att bedja honom infria sina räkningar. Det är de enda varelser, med hvilka han har något slags krångel.

Herr Julius hade stora årliga inkomster från de offentliga kassorna, der han altsom oftat låg och "borrade" med sina skuldsedlar. Han hade också så märkvärdigt lätt att få folk i borgen, han var en så hygglig ungdom, och dessutom visste man, att han skulle få så rikt gifte. Nanna Hasselberg taxerades till en årlig ränta på tiotusen, och det var ju en särdeles värtalig garanti . .

Något slags brytning dem emellan befarade ingen. Dertill var han tillräckligt stadgad och — för klok; och hon med sin exemplariska uppfostran sen, — åh, nej, sådant kunde väl ej komma i fråga.

Nog tyckte en och annan, att Julius syntes väl tvungen vis å vis sin fästmö, men han var ingen kurtisör i ordets egentliga bemärkelse, hans känslor, visste man, voro för djupa och rena för något slags galanteri i det fallet. Sitt ideal dyrkade han i själen i tyst hän-gifvenhet. Man mindes så väl, huru han sagt, att den ädlaste kärleken är den stummaste: orden i ett jordiskt språk skulle endast verka störande på tvenne brinnande sjäalars harmoni, — och man slogs med beundran öfver det djupsinniga i detta yttrande. Man såg, att Julius icke var en hvardaglig älskare, som ständigt ligger med socker på läpparne, och man afundades i tysthet Nanna Hasselberg.

Så stodo Julius' aktier, då han en dag fick en biljett af Nanna, deri han tillsades att genast infinna sig hos henne.

Hvad var nu å färde? Nanna, som aldrig brådskat på med något och annars hade en så lugn, nästan flegmatisk natur. Var hon sjuk? Föga, ty då hade modren ögonblickligen sändt efter honom med häst och vagn. Någonting särdeles måtte det vara ändå. Stilen i biljetten såg nästan vred ut, och han tyckte sig se farliga symptom i frånvaron af alla skiljetecken i biljetten. Han blef allvarsamt orolig och började i tankarna genomgå de sista perioder han mindes af sitt förflutna lif, ty att det angick något sådant anade han, han hade nog länge varit smått skygg, då den tanken trängt sig på honom.

Han uppmätte rummets diagonal längs lärftmattan med en nybörjande forstmästares ihärdiga steg och funderade och funderade.

— Hm! sade han slutligen med förtviflans beslut-
samhet, kastade öfverrocken på sig och gick.

— — — — —

— Goddag, Nanna, förlåt, att jag ej strax — — —

— Du skickade mig en bok, Julius!

Hennes röst darrade märkbart.

— Jag gjorde så, det var Tegnér's "Nattvardsbar-
nen". Låg det något ondt i det?

— Jo, det låg ondt deri. Förfärligt, förfärligt
ondt! Hur har du kunnat, Julius — — —

— Nå, så säg mig då för Guds skull, hvad det
är! ropade Julius häftigt.

— Du hade glömt något derinne — — — mellan
bladen. Ser du, Julius — — — fy dej! — — —

Hon visade honom raderna i följande märkvärdiga
bref med sitt rosenspetsade lillfinger, under hvars läs-
ning herr Julius blef mycket underlig till mods.

På utanskriften stod:

Till flisofie maister Limmber.

Och innehållet såg ut så här:

Håfors den tjufemte dennes.

Ellskade julljuss!

Förlåt mej mitt järtha, men nu måst jag fråga vad du
tänker memmej, då du int ha skicka någån åttmejt ti
rumme. Du gav mej en 20 femma samma da som du
blev provomerad, men du mins väl int att du vippta den
tibaks om nattn då du va dit me nylun. Du va lite
kladdi då å di shällde om mårån för en dörr som du
ska ha buri bort. Å så fick jag maxa ut me enåfemti
åt isvogen, som du kom att lemna oklubbad och Sandra
helsar dej ve röbersgatan, hon ha fått ny rengkappa åv

haglun. Ringen, som jag fick åvdej ha jag måddas
stampa. hör du va betydde di der N. H. som sto i
den, kansk i du har någon annan tjangs derhemma, din
stygga. Hör du, skicka nu åttmej någon tia tibörjanes
att jag får åt sungrensken för rumme. Ajö nu min ell-
skade tusen klyssar

dinn i dödn

Mimmi.

— — — — —
— Nå, Julius?

Tusende halfjusa tankar korsade sig som ett fyr-
verkeri i herr Julius' hufvud. Han hopkramade det fa-
tala brevet mellan sina fingrar, slutligen tog han för af-
gjordt, att det vore bäst att rusa på dörr, och det gjorde
han hufvudstupa.

* * *

Nanna hade tillbragt en lång, sömnlös natt under
strid mot sin kärlek. Det ville icke lyckas henne att
förstöra den bild, hon så länge haft upprest i sitt hjerta.
Hon hade, såsom ljuft overksam konstnär, endast använt
själens material och tankens och drömmens mejslar till
utförande af denna älskade bild, — nu sökte hon ned-
rifva den, förstöra den, förinta den. Fåfänga strid mot
sitt eget hjerta! Här insåg hon hvad det gamla talesättet
ville säga, att gjuta olja på elden.

Så satt hon ännu andra dagen långt fram på för-
middagen, då Julius oanmäld steg in i hennes rum. Han
såg förebrående, nästan ond ut, och det kläckte till i
Nanna vid den blick af ogillande hon mötte i hans öga.

— Nå, Julius? sade hon med osäker stämma.

— Det är nu slut mellan mig och den person, som skrifvit den fördömda historien, du i går visade mig.

— Du tyckes lägga detta mycket på hjertat, Julius — — —

— Jag gör det, Nanna, ty det har kostat mig förlusten af min bästa vän. Det var Arvid Nordberg, en af mina studentkamrater, som roat sig med detta infernaliska skoj på senaste första april, och jag hade råkat spara det som ett pekorale. I hettan har jag nu uppsagt allt umgänge med honom, och det har jag att tacka din sårande misstanke för. Är du nöjd nu, Nanna?

Goda hjertan äro lätt rörda, och Nanna hade ett godt hjerta. Hon lutade ansigtet mot soffdynnan och brast i tårar.

Huru bittert hon ångrade att hafva gått tillväga på detta sätt. Hade hon icke bordt kunna förstå, att dylikt ingalunda vore någon verklighet, att Julius aldrig kunnat handla så ovärdigt. Ack, hvad hon i denna stund insåg, huru illa hon gjort, huru djupt hon sårat honom och att han nu måste känna en ädel harm i sitt innersta öfver hennes beteende.

Nej, hon måste be honom om förlåtelse och lofva, att aldrig göra så mer. Hon såg upp med sina tårfyllda ögon, men hon var ensam, Julius hade försvunnit.

— — — — —

Men Julius hade icke heller något oförsonligt hjerta, och efter det han mottagit ytterligare en biljett af Nanna, en tårdränkt, liten syndabekännelse, full af ömma, rörande saker, skyndade han åter till hennes sida, att intaga sin förra plats, hvilken nu tycktes, om möjligt, mera befastad än förut, ty hon hade ju nu sett honom i den

mest fördelaktiga dager, sett hur häftigt hans finkänsliga karaktär upprest sig redan vid ett blott skämt om någonting lättsinnigt.

Då det något år senare blef bröllop, och Nanna bad honom bland gästerna äfven inbjuda sin gamle vän Arvid Nordberg, och försona sig med honom, gjorde han så stora ögon, att hon förvånades öfver, huru han till och med ända till namnet kunnat glömma en gammal kamrat.

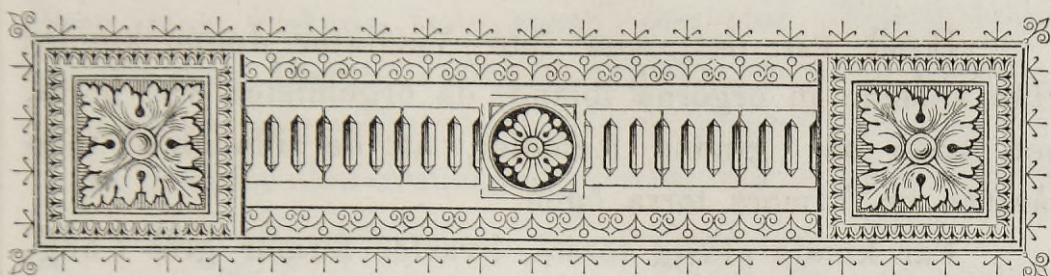
Dagen derpå uppbrände herr Lindberg alla gamla studentkataloger.

änsliga
någon-

Nanna
le vän
de han
an till-
rammal

gamla

Kalle Petter.

Lille Kalle Petter visste intet större nöje än att gå i byn om söndagskvällarne och höra på "Visdiktar Jeppe". Denne hade så märkvärdigt vackra visor att sjunga, så man blef riktigt underlig af dem. Kalle Petter gick och snodde omkring honom med pappas gamla slokhatt öfver öronen och grubblade i parfveltankar öfver, huru det kunde låta göra sig att sätta ihop sådana saker. Han kunde ju hitta så vackra ord, så det kändes som någonting skulle gå genom ryggraden, då en hörde det sjungas, såsom visorna om "Herr Hindriks ynkeliga seglasjon i fjol", om "Eldens grufveliga Framfart på Lillböle den andra dennes" och "H. Herr Tjörkherrns dödeliga Frånfälle".

Hvad var det, som inte Visdiktar Jeppe kunde! Han spelade ju orgorna ibland, då orgelnisten var borta, och hade så granna melodier, att de tillochmed togo tårarna ur farmors torra ögon.

Far kunde aldrig förstå, hvarför farmor gret i högmässan, då "orgorna gick", men det begrep Kalle Petter, ty han hade i sig något, man visste inte riktigt hvad, kanske man möjligen kunde tala om resonansbotten.

Kalle Petter skulle ha torpstället efter fadren, var det sagdt, och erhöll goda råd i potatissättning på land och fiskafänge i sjön. Han fick veta hvar man skulle lägga näten med sunnan om våren, då isen sköt, för att få sik, han fick reda på hvar abborren lekte och hvar flundran höll till. Men Kalle Petter stirrade under dessa lektioner ned på botten bland algerna och bara tänkte på Visdiktar Jeppe, hvar denne hade lärt så mycket. Till slut märkte fadren detder och blef mycket förargad. En dag slog han ett slag med flathanden efter sonen, då denne låg på båtsuden och "ritade strunt" med en blypinne.

Pojken var länge tyst efter detder.

Längre fram på sommaren kom det en lärd herre, en läkare från staden, dit ut i skären. Han sökte salt-sjöbad, och hur det var, råkade han en dag på sina ströftåg taga in hos Friskens, Kalle Petters föräldrar.

Första fråga gästen gjorde, var om folket hade barn, och den andra, om barnen kunde läsa.

Nu stod Kalle Petters pappa något flat och stälde ut en bred läpp såsom sköld mot möjliga förebråelser,

men mor vinkade fram sonen, som stod på post bakom muren med Visdiktar Jeppes typiska rynkor i pannan.

Han såg mäkta beskäftig ut gossen, der han stannade framför den främmande herrn, rak och knubbig som en cigarr.

— Nå, min gosse, kan du läsa för mig något ur minnet, skall du få den här.

Herrn höll en blänkande silfverslant mellan pek-fingret och tummen.

Kalle Petter, som ej ännu lärt sig att betrakta penningen som det högsta goda i världen, tog på sig en förnäm min, som icke klädde honom illa.

Modren blef förskräckt och generad.

Ingen kan säga hvad som i detta ögonblick genomfor den lilles själ, men doktors — fysionomistens ansigte klarnade märkbart.

— Läs något, sade han, jag vill behålla slanten sjelf.

Tårarne stego Kalle Petter i ögonen. Af hvad orsak känner blott den, som någon gång sett sitt ädlaste sträfvande i världen stämpas som tiggeri — och detta kände Kalle Petter, trots sin ungdom, trots sin enfald. Han läste ej en rad för den främmande herrn, utan sprang ut på gården och gömde sig.

Då doktorn rest fick gossen mycket med bannor af modren.

— Hm, mumlade fadren, halft belåten, syns godt att han brås på mig ändå, har alt en smula ruter i sig.

Men dagens händelse blef en epok i Kalle Petters lif. Doktorn hade blickat in i hans lilla hjerta, och måtte

ha funnit något sällsamt deri, eftersom han åtog sig gossen helt och hållet.

Kalle Petter kom i skola och fick lära så många märkvärdiga saker. Han fick läsa riktiga skriftställare och lära känna så många stora andar genom deras arbeten.

Hvad detta ändå var något helt annat än att stryka omkring der hemma på backarna! Ja, det var till och med något, som kom hela författaren till "H. Herr Tjörkherrns dödeliga Frånfälle" att förblekna.

* * *

Sen dess voro nu öfver tio år förflutna. Huru mycket hade icke under den tiden förändrats! Farmor hade dött för längesen, den goda doktorn hvilade också i mullen. Gubben Frisk hade gränat i torpet vid hafsstranden, men gjorde dock ännu lik för sitt namn och var kry och rödbrusig. Gumman stod honom icke heller efter, men glasögon måste hon begagna ändå, om hon gjorde aldrig så litet, der en måste ha ögonen med sig.

Torpet deremot såg helt förnygradt ut. Det hade blifvit rödmåladt med hvita knutar och fönsterlister. Lönnarne, dem Kalle Petter planterat som pojke, hade blifvit stora och lummiga, ehuru gubben tyckte, att de skymde utsigten åt fjärden nog mycket. Hagtornsbusken hade uppspirat ur sjelfva stenramlet vid åkertäppan, och stället såg riktigt frodigt och fylligt ut.

Inne i stugan låg far i skjortärmarne på sängen med långpipan i munnen. Mor stökade med löfruskor, häggblommor och oxlägg.

Gubben Frisk stödde sig på armbågen och såg på klockan.

— Vi ha midsommarkvällen inne i rappet, mor, sade han med en ton, som om han på timmen hade att lyfta ett arf.

— Ja, svarade gumman, i det hon trädde den sista rönkvisten i murskōran, ja visst, ja! Stugan borde vara bra klädd nu, far. Och du skulle se in i kam-maren sen!

— Menar det alt skall vara som det bör, biföll gubben. Tror inte han borde drōja länge. Kvick bris och vest sydvest. Vore bäst kanske att få ut råsket bara.

Det var också hög tid att stugan blef i ordning, ty en stor, hvitmålad slup med svällande segel och full-satt med flaggor skar just om udden. En sirlig lof ännu, en behagfull knyck i den koketta riggen, och sakta som en svan sam slupen i hamn vid bryggan.

— Syns godt på manövern, att jag lärt honom hålla i rodret, då han var pojke, mumlade Frisk, och så skyn-dade man ut att ta emot den käre gästen.

Men han var inte ensam, det kunde gubben se. Det var tydligen, utom den hvita mössan, ett rosenrōdt parasoll, som lyste i solskenet. Och så tycktes några ljusa band fladdra under parasollen, och så uppdök en liten luftig kvinnogestalt på bryggan, upplyftad af ett par starka armar.

Mor Lena stannade och såg på gubben. Denne tog sig bakom örat och tyckte att han råkat i en mycket kinkig belägenhet.

Under tiden hade ett ungt, blomstrande par närmat sig. Han hög och ståtlig med fri och klar blick, sol-brända kinder och friska tänder, som lyste under musta-scherna, då han skrattade. Hon, elastisk som en fjäder,

hade hjertliga blågrå ögon och saftiga, röda läppar. Hafsvinden hade lekt med hennes mörka hår derute och neddragit i pannan en lock, som såg så sjelfsvåldigt täck ut.

— Här han I er Kalle Petter åter! utropade den unge mannen. Och här är hans unga brud. Är hon inte en sällsynt rar unge, mamma? — — — Kan hon inte segla som ett litet sjörå, pappa?

— Herre min jemine, en så'n liten Guds engel! utbrast mor Lena, och tårarna strålade i hennes ögon mot kvällsolen.

— Menar du det var detder barnet, som staggvände slupen så prydligt der borta vid skäret? frågade gubben.

— Ja visst, far, så menar jag.

— Ska säga, att hon inte är någon dufunge, hon. Gud signe henne, vackra barn! Menar, om hon styr och ställer lika bra i ditt hus som i din båt, så ska ni båda en gång landa vid den andra stranden der bortom tiden lika vackert som här hos far och mor i afton — — —

Så, gån in nu, kära barn, så få vi riktigt språkaskas vid.

— — — — —
En solig sommarfrid utgöt sig öfver naturen och insvepte torpet med dess omgifvande jungfruligt unga grönska i en rosig slöja.

Ack, hur klart, hur friskt mot stadsluften, tyckte Ruby och såg förtrollande glad ut. Hur hon sprang i kapp med kalvven i hagen och den lurfvige "Murre", som högt skällande hoppade omkring henne, så att hon var riktigt röd och upphettad. Hon hade tagit de gam-

les hjertan med storm. Gubben Frisk kände tjugu år flytta från sina skuldror och gumman var så glad som då hon var flicka i verlden.

Aftonen var också härlig. Fjärden tindrade i solglansen, ådan lät höra sitt "kock, kock, kock!" och al-lorna sin egendomligt stämpningsfulla körsång der ute bland skären. Göken i hagen förkunnade också hela aftonen med hög röst, att det var midsommartid.

Senare på kvällen såg man en glad och lycklig grupp ute i det gröna i skuggan af slokbjörkarne.

Ett ungt par och ett gammalt par — kärleken vid lifvets vår, kärleken vid lifvets höst.

Öfver deras hufvuden kvittrade foglarne, omkring dem doftade blommorna och inom dem gästade den stilla glädje, som endast beskäres goda själar, och hvilken därför är så sällspord i verlden.

Men ännu af en medlem bestod sällskapet.

Det var en gubbe med rynkor i pannan och krokiga brillor på näsan, som satt der bredvid Kalle Frisk, den unge medicinaren, och småpratade om tider som gått och om tider som stunda.

Det var "Visdiktare Jeppe", det. Det var han, som kommit den forne Kalle Petter att få lust att läsa, det var han, som sjungit för honom så många visor. Nog hade han med sig ett kväde nu också till den blifvande doktors ära, som han skulle läsa upp längre fram på aftonen, nu var han upptagen af detaljstudier under det han pratade.

Det tog sig så inbjudande och hemtrefligt ut det hela. Här ångade det blankskurade téköket på en tufva,

der blandade den konstigt bryggda bålen sin arom med blomsterdoften och der borta på berget hurrade pojkarne från byn vid de första midsommarskotten. Lusteldar tändes här och der för den stundande midsommarvakan och en och annan bland bygdens tärnor sågs skymta fram mellan alarne, der hon letade efter nio olika slags blommor att lägga under hufvudkudden.

Man satt här och uppgjorde planer för framtiden. Så ljus denna framtid hägrade, så storartade planer man uppgjorde! Den ena födde den andra. Man gjorde förslag, man gillade och förkastade.

Då den unge läkaren följande år skulle gifta sig och börja sin praktik i hufvudstaden, skulle far och mor nödvändigt inflytta i hans våning, menade han. De skulle ha det så sorgfritt, så bekvämt, så trefligt der.

Detta motsatte sig gubben ändå.

— Menar att gammal tall svårligen tål vid omplantering, sade han. Trifves bäst i sin förra bergskrefva. Tycker om att luta sin hjessa öfver hafvet, som kastar sitt stänk ditupp. Är så friskt att genomblåsas af vinden ibland.

— Men en varm kammare, ett lif midt bland glada varelser, som skulle kalla pappa för farfar? Alt möjligt för dagen från hufvudstaden?

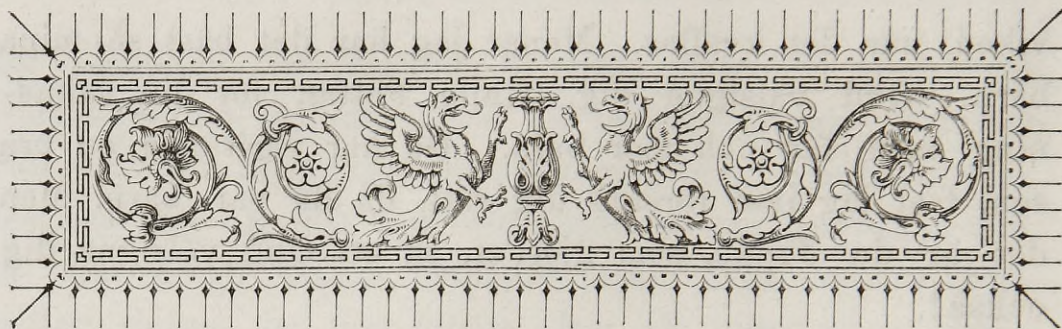
— Skulle inte få luft i stora verlden, skulle skämma bort altihop. Trifs bäst härute i blaggarnsbyxor och svala skjortärmar. Tycker bäst om att få lefva här, käre barn, och somna sen efter lifvets väl och ve, som vågen somnar i

KALLE PETTER.

---

viken, när det kvällas. Menar jag har det bäst så, mina barn. Gud välsigne dig, Kalle Petter, för din välmening med far och mor bara. Du har varit mig en brason, fast jag inte förstod dig rätt, då du var barn. Men det är du, Jeppe, som gjort'et, så att Gud välsigne dig också!

Vänner.

Hon vred otåligt på sin lilla fint formade fot, der den låg till hälften utdragen ur sammetskon på pallen vid divanbordet. Ett drag af missnöje hade lagt sig på den hvita, smala pannan. Hon blädrade i Ny Illustrerad Tidning och såg flyktigt på teckningarne, hon läste också någon rad här och der.

Slutligen stälde hon häftet mot glaskupan, der gulfiskarne simmade. Hon kunde inte lida deras sprittande rörelser, det verkade enerverande på henne.

De skulle ut och festa denna första maj morgon hade han sagt, och han skulle hemta henne vid sextiden. Det var dessutom hennes födelsedag i dag, så att det var dubbel anledning.

Sjelf hade han dagen förut farit ut till villan att ställa i ordning. Han hade tagit några vänner med dit, för att göra det riktigt stiligt.

Så hade han sagt, och ändå gick klockan på åtta redan, och hon hade suttit klädd i tre timmar redan. För att vara färdig, förstås, den söta varelsen.

Och ändå kom han icke. Skulle hon bannas på honom? Det ryckte till i henne vid den tanken liksom af berättigad förtrytelse, men så sjasade hon efter en nyss uppvaknad fluga, som surrade förbi, dufven och vimmelkantig, och lät på detta sätt sin lilla illtyckthet utbryta i luften. Hon sökte intressera sig af ett annat planchverk, som låg bredvid henne, och slog sig ånyo ned i länstolen, hon sökte intala sig tålamod, men det ville icke gå. Solen började lysa in genom fönstren het och närgången, tyckte hon, en ny, stickande påminnelse att tiden började lida.

Alla, som ämnat sig ut, borde ju redan vara i det gröna, menade hon. Och ändå kom han inte.

Mjöd kannan stod färdig inlagd, korgen med småbröd och smörgåsar likaså, och öfverst i korgen en half butelj fin cognak, som hon skulle öfverraska honom med. Och så väntade hon honom med en den allra ljufvaste kyss, som någonsin en ung fru väntat sin make, ty då hon andades, tyckte man en atmosfer af kärlek utströmma mellan de röda, saftiga läpparne. Och ändå kunde han dröja!

Tänk, om hon skulle resa ut till villan med åtta båten? Kanske han blifvit sjuk, eftersom han icke kommit? Tänk, om han hade fallit och skadat sig, då de ställt upp majstängerna, det var ju ett så bråkigt arbete

med stegar och alt möjligt. Och alla fönster, som voro brädslagna — innan de fingo alt detta gjordt!

Åh, huru enfaldig hon var! Att hon inte insett en så klar sak förut! Han kunde ju omöjligen hinna komma efter henne. Och skulle han icke nu underskatta hennes uppfattningsförmåga, henne, som han alltid tyckt vara så klarsynt.

Ack, hvad hon fick brådtom! Tjensteflickan väcktes upp. Den unga frun tyckte det var fasligt så hon dröjde med sin påklädning. Herre Gud, hennes man väntade ju henne, menade hon. Hon tyckte sig se, huru han otåligt gick fram och tillbaka i de luftiga rummen, ryckande på axlarne åt kamraternas halft ironiska "hon kommer ju icke!"

En hetsig rodnad steg på hennes kinder. Hon gick med brådskande steg fram och åter öfver salsgolfvet, och skulle hon gått alla dessa steg rakt fram, hade hon redan varit ett godt stycke på väg till villan.

Men tjensteflickan så hon sölade! Frun hade kanske tio gånger knackat på hennes dörr redan — och hvarje gång hade hon fått till svar "kommer strax!"

Åh, en så'n tortyr! Skulle hon förmått bära korgarne ensam bara!

— Asch, de förskräckliga öfverplaggen sen! ropade hon med ett haltande skratt — — —

Hon var ändå i god tid nere för att hinna med åtta båten till villan. Hon fick till och med vänta en stund, hvilken föreföll henne gruffligt lång och plågsam.

— Ah, godmorgon, vackra fru Ljung! hörde hon en galant snobb läspa sig till mötes. Har inte er af-

undsvärde herr man vunnit nåd för edra ögon i dag, eftersom han ej är med?

— Bevars, han väntar mig ute på villan, svarade hon otåligt och såg på sitt ur.

Ändtligen bar det af, och half nio tiden kom hon fram till bryggan. Med snabba steg började hon gå längs den sandade gången uppåt. Hon hade gifvit biljettpenningar åt tjensteflickan, för att bli af med henne. Korgarne lemnade hon på bryggan, alltid skulle man få upp dem sedan.

Hon kom till villan. Det var så märkvärdigt tyst der, det såg nästan ut som om ingen människa varit der med sin fot på flere års tid. Luckorna voro ännu för fönstren såsom om vintern, gångarne voro ohyfsade och inga majstänger voro uppresta.

En främmande hund gläfsade emot henne vid trappan.

Egendomligt, han var bunden vid en stolpe. Det måste således ändå finnas någon derinne.

Hon stannade. Man kunde nästan säga, att hon spetsade öronen. Hvad skulle hon taga sig till? Hon tyckte sig icke riktigt stå på egen mark.

Hon återhöll andedrägten.

Var det icke något oredigt ljud, eller misstog hon sig? Åh nej, det gjorde hon inte. Innifrån hörde hon grälände röster närma sig. Hvad i alla tider kunde sådant betyda?

Dörren slogs upp och en massa glasbitar föllo klingande ut på verandan.

Den unga kvinnan blef skrämnd och drog sig bakom en häck, der hon ändå kunde vara ett osynligt vittne.

Flere hotande gestalter syntes der inne omgifva hennes man.

Desse voro således hans vänner!

Hon blef ännu mera till sig, då hon hörde en rå främmande röst svärjande påstå, att den som i leken går måste leken tåla: villan var hans, och alla obehörige kunde gå sin väg.

Hon var icke utan orsak rädd, der hon stod i sitt gömställe. Hon kände sin man. Hon visste, att han lyftat henne på ringfingret och låtit henne gunga i luften så. Ve den, tyckte hon, som råkade ut för honom. Hon ville icke se det.

Han syntes nu blek och darrande af vrede. Det var en lång, röd häradshöfding, som till först sträcktes till golfvat af hans hand.

Snart vände han dem likväl ryggen och gick ut i parken. Ingen vågade följa honom, endast ropen om ett par tusenmarks vaxlar hördes och några utkastade kortlekar flögo efter honom, hvirflade i luften som små onda andar.

Dörrarne smälldes igen och allt blef som förut tyst och mystiskt der inne.

Han gick med händerna djupt nedtryckta i rockfickorna till stranden och kastade sig i gräset under en tall. Han tilltygade en tufva mycket illa med sin stöfvelklack och bet nervöst på sina mustascher.

Den första lustångaren med musik ombord gled förbi, fullsatt med glädjestrålade passagerare. Ack, hvilken skilnad mellan dessa harmoniska melodier och den janitscharmusik, som återtonande från nattens orgier röt i hans inre.

Båten gick helt nära stranden, så att han kunde igenkänna månet ansigte.

— Se här ha vi Ljungens villa, hördes en munter röst. Hon tar sig verkligen stilig ut!

Detta ljud som ett infernaliskt hån i hans öron.

Död och förbannelse, det var inte hans längre! Hvarför skulle man också veta af, att det någonsin varit hans!

Hur han kände sig ensam, tröstlös, förtappad i detta ögonblick! Hur han kände sig krossad, tillintetgjord, utkastad utanför mänskligheten!

I detsamma kände han en lindrig tryckning på sin axel.

Han spratt till och såg sig om, — hans hustru stod bredvid honom.

Han såg ut att vilja taga till flykten. Hans blickar irrade skygga hit och dit, sökande ett mål. De löpte ut längs bryggan och dök ned i vattnet.

Hvem vet, hvad som kunnat hända, om icke ett godt ord i rättan tid blifvit sagdt.

— Gustaf! ljud det så melodiskt i hans öra, var glad ändå! Det hade kunnat hända något ännu värre.

Han lyssnade uppmärksamt, men vågade icke se upp. Skulle han våga tro, att hon visste allt? Skulle han icke behöfva omtala det för henne?

— Gustaf, min älskling, se på mig! Haf förtroende för din Magda! Hvad bry vi oss om villan, vi ha ju hvarandra. Hvad röra oss alla dessa förluster, då vi ha vår kärlek kvar. Vi skola få allt så bra igen, lita på din Magda bara!

En tung suck frambröt ur hans bröst, och han höjde sitt hufvud något.

— Älskade Gustaf, huru lycklig jag är ändå, att du ingenting annat äger än mig, din lilla ostyriga Magda, men din egen, trogna Magda!

Hon tog hans hand och drog honom med sig ned till deras lilla ekstock, som låg vid bryggan. Sen instufvade hon sina korgar och rodde sjelf bort till en ensam täck holme, der de icke kunde se hela den led samma villan.

— Nu, Gustaf, skola vi vara ett par stora, förståndiga barn och glömma bort allt annat än att det är första maj i dag.

— Men du skall icke kunna öfverlefva konkursen, som blir en följd af denna förbannade natt, svarade han dystert. Vet, att jag i yrseln utom villan förlorat öfver tretusen på hasardspel.

Det ryckte nervöst till i hela hans kropp vid denna bittra bekännelse.

— Ack, käre Gustaf, om jag visste ett råd äfven för detta?

— Du Magda?

— Jag, min vän! Du vet ju, att det i dag är min födelsedag?

Han nickade stumt.

— Du vet också, att jag i dag blir myndig?

— Jag vet, att du blir myndig i dag, eftersade han mekaniskt.

— Men ett, som du icke känner, är att min förmyndare, doktor Boman, hittills rått om sextontusen mark, som nu från denna dag äro mina.

Han stammade någonting obegripligt mellan tänderna och såg ytterst upprörd ut.

— Dessa penningar lyfta vi nu, förstår du, så betalar du de der stygga människorna, hvad du är dem skyldig, och så, min älskade vän, lofvar du mig, att inte spela mer.

Hon upplyfte smekande hans haka och blickade trofast på honom.

Han kände någonting underligt simma i sina ögon, något, som han ej mindes sig hafva känt, sen han var en liten gosse i sin moders knä.

Han kunde se genom dessa simmande perlor, och han såg ett ljuft kvinnoansigte, som kärleksfullt betraktade honom.

Hvad dessa blickar sade, skulle han minnas hela sitt lif. Hon hade icke, som tusen andra i hennes ställe, yfts öfver sina penningar. Hon hade i hans ögon varit en fattig flicka, men med ett rikt hjerta. Och nu! Han kunde icke tolka hvad han kände. Hvad denna ädla kvinna nu gjort för honom, skulle som ett tacksamt minne ständigt lefva i hans själ.

Sådana äro de segrar, som det mägtiga könet vinner öfver det starka könet. Genom detta trollslag var han förändrad. Efter denna stund spelade han icke mer.

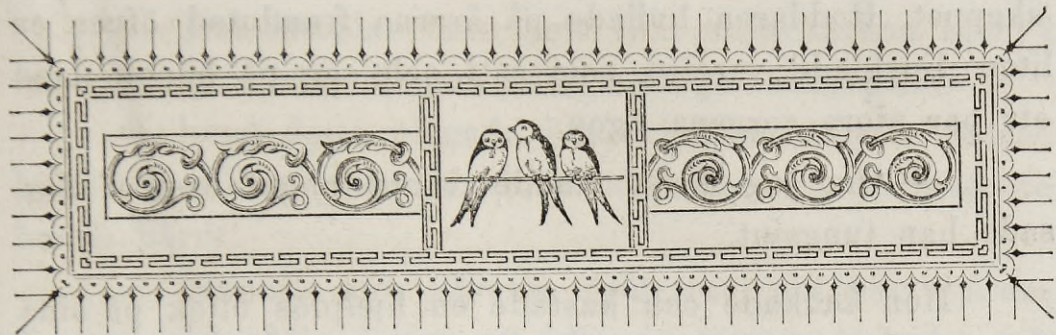
Han var för rörd att kunna tala nu, han lutade sig endast hängifvet intill henne. Deras tårar blandades, och han tyckte, att de nu först riktigt blifvit ett, och att skilja henne ifrån honom hade varit att slita hjertat ur hans bröst.

VÄNNER.

Har man någonsin kunnat tala om en kärleksmåltid, visst var det nu, då de båda unga makarne åto sin inbjudande frukost der ute på holmstranden, ensamma i Guds fria natur under himlens högblåa dok med taffelmusik af sångfoglarnes driller, ackompanjerade af vågornas melodiska sång i fjärden — ensamma med sin kärlek, skilda från världen och skilda från dess fala vänner.

Förvillad.

En strålände vårsol tömde floder af ljus öfver skären. Luften var ren, genomskinlig och så tindrande klar, att ögat bländades, då man såg bort i rymden. Bakom den brant stupande udden öppnade hafvet sin väldiga famn och lyste der blått, skarpt och omätligt. En sakta jemn vind vattrade dess yta, som blinkade i solskenet, så att man tyckte sig bli magnetiserad, då man länge betraktade henne. Några klippor aftecknade sig i fjerran vid horisonten och tycktes gunga mellan himmel och vatten. Man väntade nästan få se dem upplösas och försvinna.

Ute i bugten låg ett skepp med underslagna segel, färdigt att gå till sjös, blott kaptenen kom ombord. Några sjöfoglar sutto på vattnet, ljudlösa, nästan orörliga. Alt syntes så väntande, så märkvärdigt redo att vidtaga något. En liten julle dref äfven för vinden i närheten af

skeppet. Roddaren hvilade på årarna framlutad öfver en liten ljusklädd varelse, som satt och såg på honom med ett par stora sorgsna ögon.

— Om jag helst kunde vänta något bref af dig, sade han tungsint.

Hon suckade och kastade en hjälplös blick på sina solbrända, men välformade händer.

— Jag skall lära mig skrifva i sommar, sade hon. I sommar, då kronofartygen komma hit.

— Jag tror du inte bör göra det, sade han allvarsam och hans panna fördystrades en smula.

— Amiralen var så vänlig i somras också och baronen — — —

— Kanske det skulle vara bättre, om de icke vore så vänliga. Du håller väl mig i ditt hjerta ändå, utom alla bref, Hanna, är det inte så? Hans stora, starka hand omslöt hennes begge, och han blickade henne trofast in i de vackra sorgsna ögonen.

— Åh, Alfred, det vet du fullt för visso.

— Du skall tänka på mig litet alla dagar, Hanna.

— Jag tänker på dig, så jag går som en blind — — — Om du skulle stanna hemma ändå, det är så långt till hösten.

Det förflöt en stund, under hvilken de sutto tysta.

— Det är hårdt för mig att komma fram med det, sade han slutligen, men jag får ej låta dig vara ovetande derom. Hanna, jag slipper ej hem, då hösten kommer, skeppet går till Ostindien, jag har mönstrat på för tre år.

FÖRVILLAD.

— Det fattades bara det! Den unga flickan brast i en sakta gråt och tårarna föllo heta på hans hand.

O, hvad detta plågade honom! Han lemnade årarna helt och hållet, satte sig bredvid henne och omfamnade henne hårdt.

— Hanna, min käre, gråt inte, det blir svårare för oss båda då. Lofva att bli mig trogen, älskade, och vänta på mig dessa tre år, så skall du nog bli belönad.

— Efter tre år ligger jag död i svartan mull, Alfred, jag orkar ej lefva här utan dig. Nej, nej, hör du, du skall inte resa ifrån mig. Jag är så ung ännu, jag är rädd att vara ensam så långt från dig.

— Hanna, du tänker icke som du talar nu. Hvad skulle folket säga, hvad skulle din mor tycka, då jag vände om, hvad skulle jag sjelf ändtligen tänka om dig, som lockat mig att svika min pligt. Torka tåren, Hanna, och bed en af dina små vackra böner för oss begge, så skall Gud nog trösta både dig och mig — — — Ser du der borta kommer kaptenen redan med slupen. Haf bara mod, flickan min, så blir nog alt bra. Går det något illa åt er, mor och dig, så säg om det på Storgårds, jag har talt vid gudmor der, så hon säljer torpet, som jag har under gården. Alltid få vi ett bättre sen, du och jag.

— Jag är så underlig till sinnes, Alfred. Jag är rädd jag aldrig ser dig mer. Se der ligger din likkista, tycker jag, så svart och med flaggor på — — —

— Vi ska hoppas Hanna —

— Men om du inte vill komma hem — de bruka så snart glömma bort sina vänner derute i fremmande land.

— Är det intet annat du är rädd för! Den raske gossen log tillitsfullt och kysste sin gråtande lilla vän. Försök att le litet, Hanna, jag vill se dig glad i det sista, för att detta dröjer längst kvar i minnet — — — Så der, min älskling! Hvad du är vacker!

Hanna var verkligen vacker, der hon låg vid den unge mannens bröst och log mot honom genom tårar. Den ljusröda duken hade glidit ned på hennes hals och solen blandade sitt guld med hennes gula lockar. De betraktade hvarandra en stund under tystnad. Deras unga själar möttes i ögats gåtlika djup och tycktes liksom hopsjunka i en stilla, innerlig omfamning. Det var en salig stund för dem båda. Hvad det låg för en rikedom af kärlek och hopp i dessa blickar, hvad deras lif nu syntes dem skönt — och dock, kanhända, huru lyckligt det varit, om döden i detta ögonblick hade afskurit deras unga lif, de skulle då varit förenade, intet skulle då kunnat skilja dem.

Men än slog lifvet varmt i deras pulsar och verkligheten gjorde anspråk på dem.

Ännu en kyss, den sista, en lång, vältalig blick — och Hanna satt ensam i sin julle, som ostyrd vaggade i skeppets kölvatten. Långe viftade tvenne näsdukar ett sista farväl, tusen tankar tolkades i dessa stumma tecken, många tårar torkades också i dessa hvita veck.

Det ena seglet gjordes löst efter det andra och afståndet mellan de sörjande två blef alt större. Hanna rodde i land i udden och gick högt upp på berget, der hon satt länge, länge och såg ut åt det blåa hafvet med stora sorgsna ögon. Det ville icke ha sig för henne att ro hem, hon kände det vara bäst der hon satt ensam i

ljungen, öfvergifven som hon tyckte sig af hela verlden. Vinden tynade af och skeppet syntes hela långa dagen borta vid horisonten, der hägringarne af de fjerran öarne redan försvunnit. Det började kvällas och fiskmåsarne sväfvade långsamt mot sina bon, men kvar på berget sågs den unga flickan sitta ensam i ljungen och blicka med stora, tankfulla ögon bort i det blåa fjerran.

* * *

En blåsig höstafton, låg öfver det gamla Åbo. Genom rifna skyar kastade kvällsolen sina sista svala strålar öfver staden och färgade honom i en brandgul svårmodig belysning. Globen på observatoriet såg ut som han varit blå af köld der högt uppe i vinden, och tornuret i domkyrkan klämtade sex med en dämpad, ängslig klang.

En liten hop folk hade samlat sig vid åstranden nedanför handelsmagasinerna på södra sidan, der nyss ett skepp lagt till efter långa mödosamma resor. Ett par herremän med röda nästippar, och violetta fingerknogar åsågo med låtsad liknöjdhet, huru manskapet skyndade att få arbetet från sig i riggen. Men då de tänkte på de lätta kostymer, i hvilka desse voro iförde och tyckte sig se, huru vinden spelade kring deras bara halsar, så började de frysa på fullt allvar, drogo upp paletåkragarna och skyndade upp till "Rättikan", att upplena lifsandarne. Några blåfrusna pojkknyfflar stodo der också med uppdragna axlar, händerna indragna i rockärmarne och tungspetsen uppkilad under näsan, men nyfikenheten fick bli efter, de fröso så byxorna skakade, och satte slutligen i väg alt hvad tygen höllo.

Snart hade de raska sjömännen alt klart för dagen, några redde sig till kojs, andra åter fiffade upp sig, för att bege sig i land och uppöfva den gamla konsten att gå en smula.

Bland desse var också en bekant från skärgården, densamme, som vi lemnade vid hans afsked från sin lilla Hanna derute på fjerden under vårbelysning och aningsfulla hägringar. Tre år hade nu förflutit sedan dess. Alfred, då en förälskad tjuguarig yngling, var nu en man, pröfvad af den ständiga kampen på lif och död mot stormar och cykloner, mörknad något under Indiens sol, men med sin forna kärlek i hjertat.

Hanna hade flyttat in till stan, sen hennes mor dött, hade han hört. Adressen hade han också skaffat sig, ty hvad får man ej reda på, då man har mod och penningar, och beggedera hade Alfred mer än han tyckte sig behöfva. Med raska steg gick han den gamla Kas-kisbacken uppföre och vek af till höger åt Österlånggatan. Så många nya hus här hade uppstått sen han varit hitåt sist!

Slutligen kom han till den rätta nummern, frågade en, som stod i porten och betraktade verldens gång, och blef visad på första dörren i en hög dubbeltrappa.

Han steg på. Hjertat klappade af fröjd nära upp i halsgropen. Nu skulle han träffa henne, nu efter tre års lång saknad. En enda dörr skilde dem. Han hörde henne sjunga derinne. Så mycket klart silfver hon fått i sin röst. Och hvad hon måtte blifvit vacker under sin väntan. Längtan brukar ge flickan ett drömmande, sväriskt behag. Hans hand darrade litet, då han lade den på låset, men med ett raskt tag vred han kring det och steg in.

Han hade väntat sig att komma i en kammare möblerad med en symaskin, ett bord med hvit duk, en liten oskuldssäng med kartunstäcke o. s. v. men vid detta inträde blef han icke så litet till sig. Utländska mattor öfver hela golvet, venusbyster i alla hörn af rummet, amoriner och taflor i lättaste stil, hvar blicken träffade! Han blef förskräckt och tog ett steg tillbaka, troende sig gått vilse.

— Åh, Alfred, tror jag! ljöd en välljudande stämma, och lätt som en sylfid uppsprang från soffan längst bort i hörnet en ung förtjusande kvinna, klädd som det höfts hjeltinnan på en bal. Hon tog vår förvånade man vid handen, ledde honom fram i rummet och krökte honom med mildt våld framför en medelålders herre med ordnar och band.

— Jag får presentera min lille kusin, sade hon. Liten kallade jag honom — liten är han just inte mera, lång har han blifvit som man föreställer sig en kejsare. Åh, han var en för söt gosse, när han for ut. Nu är han hela barska karlen, se på bara, hur morskt han drar hop ögonbrynen.

— Åh, du är förtjusande, Alfred! Sök dig plats, kära du, min gungstol står gerna öppen för en så rar gäst. Han bjudes inte åt alla — inte sant, Osk — — — herr baron. Men kors, hvad jag är för en toka, Jag bjuder dig ingenting till lifs — — — se här, det är rosenlikör, det skall hjälpa dig att söka upp höstrosor också i vårt kalla land — du förstår! Hvadförslag? du dricker inte! Åh, har du blifvit goodtemplare! Se på mig — skål!

Så der pratade hon nonsens oafbrutet, tills Alfred tyckte sig bli alldeles yr i hufvudet.

Bakom ett häftigt ordsvammel plär ofta dölja sig en hemlig oro. Hennes uppsluppna väsende föreföll också mycket konstladt och hon blef synbart förvirrad, då hon mötte Alfreds forskande blick.

— Hanna, sade han slutligen afbrytande, efter som du kallar mig för kusin, så vågar jag väl såsom släkting fråga dig, i hvad ärende en så förnäm herre som baronen der nedlåter sig att besöka dig.

— Åh, min unge vän, låt mig kalla er så, sade den fina herrn och öppnade tvenne tunna, aristokratiska läppar. Vi ha ofta talat om er, jag och er förtjusande kusin. Vet ni, hon bör utbildas, det vackra barnet, hon har talanger, jag har åtagit mig att vara som far för henne. Jag har ställt om hennes bekvämlighet såväl jag kunnat, som ni ser, och jag har väntat just på er, för att kröna hennes lycka. Jag vet huru ni varit fästade vid hvarandra sedan små, och jag skall ombesörja ett bröllop, som ni ej skola behöfva skämmas för. Ah, det skall bli superbt!

Det flög en blixtråle förbi Alfreds ögon. Till en början kunde han icke göra sig klart för hvad det egentligen var, men länge behöfde han ej heller begrundas, förrän han begrep, att han sett en blick af hemligt förstånd.

Som meteoren upplyser natten, uppgick också i och med detsamma ett ljus öfver hans mörker vid detta lysande förslag.

— O min herre hvad ni är god! utbrast han med en ousäglig bitterhet. Ni är lika ädelmodig som mord-

brännaren, som gifver den brandskadade hopp att kunna uppbygga sin nya lycka på rykande ruiner. Men så skall också detta vara ert sista dåd. Jag lemnar ej åt en slapphändt lag att straffa er, det är min enskilda rättighet — — — Se så, Gud vare er nådig! — — —

En tapetdörr räddade baronen i sista ögonbliket från en fruktansvärd hämnd.

I Alfreds hand blänkte redan en liten "englisch bulldog", som man kallar dessa små, men säkra revolverar, hvilka utrikare så ofta bära på sig.

Han blef en stund ensam i rummet, bedöfvad af tusende olika känslor, som genomstormade hans själ. Hela hans väsende var omtöcknad, det susade för hans öron som under stark blåst och en pinsam hetta glödde på hans kinder.

Sådan skulle då upplösningen blifva på hans långa dröm om sällhet och lycka, detta var således lönen för de strider, mödor och försakelser han underkastat sig. Och denna flicka, som han lemnat så enkel och flärdfri, så oskuldsfull och vän, hon satt i ett praktgemak, omgifven af okyska bilder vid sidan af en förnäm, gammal rucklare, som hon nämnde vid namn. Och denne hade brutit hans blomma, hade förfört hans hjertas brud, hade till och med lärt henne att dricka! Åh, det var mycket, detdär!

Han spratt slutligen till vid ljudet af en ljuf, bäfvande röst, som sakta uttalade hans namn.

Hanna stod vid hans sida och betraktade honom med oroligt bedjande blickar.

— Kan du se mig riktigt i ögonen? sade han.

Hon försökte, men det gick icke.

— Det är synd med dig, Hanna, det är synd med mig också, ty jag håller dig så kär.

— Alfred, hvad menar du! Det lyste till af glädje i hennes ögon.

— Jag menar det är olyckligt för oss båda att du sålt bort dig. Var inte rädd för mig, jag kan icke döda dig.

Hon var nära att kvävas af tårar.

— Alfred, jag har älskat dig öfver alt ändå! Ingenting i verlden har kunnat komma mig att tänka oss skilda.

— Likaså har det varit med mig — ända tills i dag, tills nu. Men i detta nu är det också förbi med alt, nu måste vi skiljas — — — Kära, kära barn, hvad sorg du gjort mig! Om det hälst varit med en annan, men den der gifter sig icke med dig han. Han skall snart inte känna igen dig, stackars Hanna! — — — Herre Gud, hade du inte varit så vacker ändå, så hade de kanske låtit mig få behålla dig, hade jag helst fått vara hemma och vakta hvad jag egde, men det var icke så! — — — Nu bjuder jag dig farväl, Hanna, behöfver du någon gång råd af en god vän, så vill jag alltid vara dig en sådan. På Storgårds veta de alltid min adress, mig sjelf träffar du aldrig mera.

— Nej, Alfred, gå inte ifrån mig nu — — — jag åberopar genast ditt sista löfte, nu behöfver jag en vän, om någonsin.

— Gud vet, huru mycket det kostar på mig, men att skiljas är numera det enda, som återstår oss. God natt! — — —

FÖRVILLAD.

— Alfred, Alfred! hörde han en halfkväfd stämma ropa efter sig, men han vände icke tillbaka.

* * *

Klockan slog tolf i domkyrkan, då Alfred, vaknande liksom ur en dvala, började se sig omkring och reda sig att gå ombord. Han befann sig sittande på en bänk invid Lill-Heikkilä vägen, der han hamnat, omedveten om hvart han riktigt hade gått. Han kände icke af nordavinden, som isande drog genom natten, han erfor knappt den brännande hufvudvärk han fått af att han suttit der och gråtit i timal som ett olyckligt barn.

Han skulle aldrig mera träffa henne, som han så högt älskat, redan andra dagen ernade han mönstra af och resa öfver Sverige till Amerika. Med stora steg började han vandra mot staden. Men på vägen till fartyget föll det honom in, att ännu en gång se det ställe, der hon bodde, att kasta ännu en blick på det fönster, bakom hvilket han visste hon andades.

Inkommen på gården stannade han hastigt, och blodet rusade honom mot ansigtet.

Han igenkände tydligt Hannas melodiska röst och baronens läspande deklamation. Han gick försigtigt in till gårdsplanket, för att afskära sin fiende hvarje tillfälle till flykt samt sedan förpassa honom in i evigheten så tyst och oförmärkt som möjligt.

Baronen knackade på dörren. Han stod således ännu utanför.

— Att du skall ta dig så illa af en sådan oborstad figur! Öppna nu bara, så skall jag snart trösta dig.

Jag har med mig ur källaren en den allra raraste champagne!

— Ack, jag afskyr er lika mycket som era lockbeten, herr baron!

— Herr baron! — Åh, så fremmande, min lilla nyckfulla unge!

— Ni har beröfvat mig mer än lifvet, då min ungdoms älskade flyr mig för er skull.

— Åh, jag lofvar dig att skaffa honom tillbaka, bara du öppnar — — — Så, raska på dig bara, mitt gullöga!

— Åh, hvad ni är fadd! Gå er väg, jag vill aldrig mera se er för mina ögon.

— Ha, du tror mig hafva bra lätt att upphäfva en belägring, kom ihåg, flicka, hvad du har mig att tacka för.

— Jag skall återsända er alt hvad ni skänkt mig, ty jag har länge föraktat det lika djupt som er sjelf.

— Godt, A la bone heure! men gif åtminstone genast hit det smycke jag lemnade dig i afton.

— På ögonblicket, min herre!

I detsamma hon räckte ut etuin, fattade baronen i dörren, ryckte upp den och var med ett "lurad, min dufunge!" inne i rummet.

Det svartnade för Alfreds ögon vid detta helgerån, så listigt och snabbt uttänkt, men nu blef det också hans tur att handla.

Dörrigeln, som visligen blifvit påskjuten, och som skulle trotsat tvenne sådana baroners förenade ansträngningar, gaf vika som ett rö för det raska sjömanstag, med hvil-

ket den unge neptunisonen grep i handtaget. Kammar-
dörren delade samma öde, och aldrig har en adelsman
kommit så obekvämt ned för trapporna som fallet nu var
med vår baron, hvilken på alla fyra med knapp nöd slä-
pade sig från gården.

— Hanna, Hanna, utropade Alfred, vi skola förlåta
hvarandra. Jag var kanhända för häftig mot dig, och
du har varit för barnslig och oerfaren med världens svek
och lister.

— Men, Alfred, tro inte något illa om mig — — —
Det är ändå inte så som du kanske tänkt, tillade hon
och slog rodnande ned sina ögon.

— Åh, jag vet det nu, jag hörde det, Hanna, för-
låt mig, men jag misstrodde dig först.

— Tack, tack, min egen, min trogne Alfred! O, jag
hade gått villse, jag ville söka att förvärfva mig en smula
bildning för din skull, och kom till ett palats, men der
bodde en menniskoätare. — — — Hvad jag är lycklig
ändå, att jag kommit på rätt igen! Du far ju inte ifrån
mig så snart nu ändå, säg?

— Nej, älskling, först skall du bli min, så bygga
vi bo der hemma i skären, så skall jag vänta på någon
liten uppsyningsman, som kan hålla sina små, kloka ögon
på mamma, när pappa är borta, och sen först kan det
hända, att jag vågar resa ut någon tur igen.

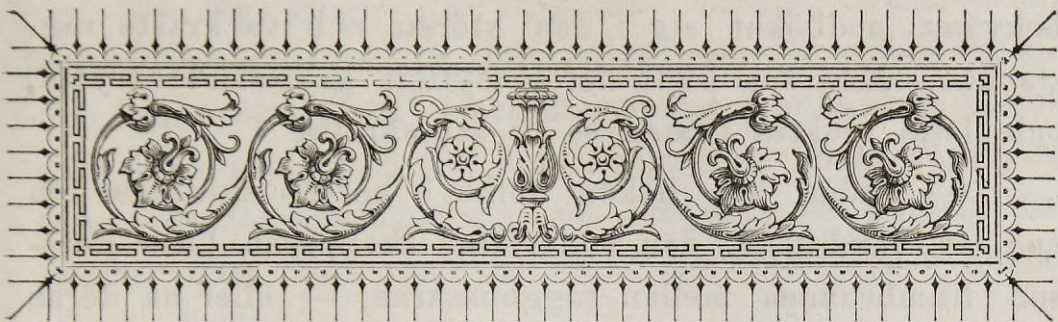
— Ja, Alfred, då är du säker, svarade Hanna till detta
brydsamma skämt och dolde sitt lilla älskliga hufvud vid
hans bröst.

Sålunda fann dem den sena höstsolen, då hon om
morgonen höjde sig öfver staden, lyckliga och leende,
utan några spår af nattens vaka.

Hennes förra rum igenlåste Alfred med alt hvad der var, och sände nycklarne till baronen, som mellan dubbla lakan en tid bortåt hade utsigt att få ligga och fantisera öfver nya eröfringar.

En andans man.

Skaror af kråkor slogo ned på rågs kylarne. Mössen lurade fram under dessa med runda, skrämnda ögon. Det såg så öfvergifvet ut alt så långt ögat nådde. Det kändes sällsamt, liksom menande derute. Man kunde tala om röd luft. En tyngande solrök medföljde den kvalmiga och ljumma vinden. Man tyckte, att det luktade kåda, och känsliga personer erforo plågsamma symptom af hufvudvärk. Det hägrade derute på fjärden och hela atmosfären kändes öfvermåttad, tät, oljig.

Tvenne sjömän på hemväg från långresa vandrade tigande öfver åkern mot byn med lika runda ögon som mössen, men deras voro runda af förvåning.

Ingen menniska fans på skördefältet. Liar och skärbor lågo bortkastade längs renarna och ett svin hade helt

beqvämt nedbökat sig i den största och vackraste rågstacken. Man såg blott det gemytligt grymtande trynet, och detta tycktes nästan se ut att skratta.

— Rider hin håken folket? hördes slutligen den ene af vandrarne, den väderbitne skepparen Lars Persson frambrumma mellan tuggbussarne, — eller ha deras klockor börjat löpa tolf knops fart, efter de tyckas ha söndag midt på blanka torsdagen!

— Jag frestas tro, vi sofvit bort något par dygn, far, sade den andre, Gösta Ek, gubbens tillämnade måg, en ung man med käcka, blå ögon och sjömanstag i kroppen.

— Jag fruktar byn slagit sig på själavandring, här syns ju intet enda lif, förutom svinet derborta i stacken. Men så är det, då genralen är borta med ryteriet.

En våglinje på gubbens öfverläpp visade, att någonting bäskt gled fram derunder.

Då de kommo in i Lars Perssons stuga, var ingen annan hemma än gårdens gamla deja, som satt vid spisen och sjöng ur "Sions harpa".

— God dag på er, Maja Kajsa, sade Lars Persson på sitt gamla sätt och kastade hatten i bänken.

Gumman tog om sista reprisen i en högre tonart. Hon ansträngde sig så att hennes enda tand visade sig öfver synkretsen af den darrande underläppen.

— Men, kära Maja Kajsa, har ni ondt i magen?

— Nää. Herri jesses, så'n talar!

— Nå, hvarför låter ni så illa då? Var tyst med detder och säg mig åtminstone, hvar mor håller hus.

— Och Klara? bifogade Gösta.

— De gingo just i kyrkan allihop, framsuckade Maja Kajsa, — vi ha fått en så makalös predikant hit till byn, riktigt en Herrans apostel, gudlig och vacker som Johannes. Han har rest så gruffigt långa vägar, sa' han, bara för att söka upp oss och leda oss på den rätta stigen. Det har varit så svårt för honom, men genom andans kraft — — —

— Jaså, det har kommit hit en sådan spyfluga nu igen, afbröt Persson.

Den gamla gumman blef fasligt upphetsad. Hade hon varit katolik, skulle hon helt visst korsat sig inför en sådan hädelse, men nu svor hon till i brådskan och hoppade högt upp.

Gubben Persson fnittrade på ett tort skratt, tog Gösta under armen och föreslog, att också de skulle gå till kyrkan, att lyssna till denne besynnerlige man, som så intagit hans gamla deja.

Under det de gingo dit, sågo de enstaka vandrare, hvilka med nedböjda hufvud gingo samma väg, tysta och grabblande, slöa och likgiltiga för verlden omkring dem.

Då de inkommo i kyrkan, stod predikanten redan på sin tron och knöt näfven åt församlingen. Än rasade han och skrek, än var hans röst vek och len som en flickas, och från mängden hördes ett snyftande, ett gråtande, ett pustande, som småningom urartade till något ohögtidligt.

Slutligen upphof han sin stämma till en sång på den kända melodien "Blåsen nu alla", som han sjelf satt ord till och inlärt byns såväl sångare som icke sångare, och nu begynte en kakofoni till "Lambsens lof", som ekot i tempelhvalfven fulländade till ett starkt gny.

De båda sjömännen tycktes dock på intet sätt uppbygde till sina själar. De sågo frågande på hvarandra och gingo sin väg.

Gubben Persson lade sig vid hemkomsten att sofva. Han kände sig icke sällskapligt stämd mot någon människa. Gösta spände hästen före och upphämtade deras kistor från stranden.

Då han återvände, möttes han af Klara, sin trolovade, som kom emot honom i trappan. Tonerna af en andelig visa följde henne som en kvaf vindpust inifrån rummet.

— Ändtligen får jag se dig ändå efter ett helt års lång längtan, sade han. Alt lika fager under ögonen som förut! Se här, vännen, litet Englandsnytt — — — Du kommer att bli mycket nätt i den här klädningen. Och se här skall jag säga man skall få söka maken till rarere fruntimmersklocka, och keden sen, hon är rena guldet liksom du sjelf, Klara! Riktigt obegripligt grann skall du bli — — — Och nu tycker jag väl du har en liten kyss åt mig för besväret, eller huru?

— Kära du, det är synd att ha såna der stora grannlåter, suckade flickan. Vet du, det fins så många tusen likar, som försmäkta i andelig fattigdom, utan att vi brytt oss om dem. Låt oss sälja dethär och gifva penningarne till hednamissionen. Här fins en gudlig man, som vi nog få att ta emot dem, fast han gör det ogerna, men många andra ha också öfvertalt honom. Kom in, skynda dig, du, så får du se honom! Och flickan tog Gösta i armen med en ifver, som förskräckte honom.

— Ingen brådska, svarade han likväl temmeligen lugnt. Jag tror vi nog hinna med detder ännu.

Han låste igen kistan och blickade förstulet på sin fästmö. Hennes kinder glödde, hennes ögon hade en sällsam glans. Han kände sitt hjerta slå oroligt.

Hvad kunde detta betyda? Han slog förtretad efter en bröms, som surrade kring hans hufvud.

— Klara, sade han med någon bitterhet, huru skall jag förstå denna rodnad? Hvarför suckar du? Hvarför äro dina ögon så röda?

— Hvarför? Läs Ordet, Gösta, så får du se! Läs och begrundad, så skall du nog erfara

Hur kärleks bud på verldsligt vis
Oss matkar här utsina,
Ty verldslig man äst kall som is
Mot himlens kärlek fina.

Jag har fått så många vackra visor af honom derinne, som han sjelf har satt ihop, du skall få se dem alla.

— Klara, du, var inte så der, jag känner inte igen dig. Så, kom hit nu, flickan min — — — så här!

Och Gösta tog henne i sina starka armar och tryckte hennes hufvud till sitt bröst. Han höll henne länge så och fäste slutligen en trofast kyss på hennes läppar.

— Kvinna! sade en vek stämman ett stycke ifrån. Gösta spratt till och såg sig om. Predikanten med englaansigtet stod framför honom. Han syntes verkligen som förklarad.

— Kvinna, sade han med en innerlig, smältande ton, hvarför gjorde du mig detta? Du var då ett ovärdigt barn, du, som jag trodde ren som en himlens engel!

— Ack förlåt mig, förlåt mig, stammade flickan och fattade ödmjukt hans framsträckta hand.

— I min makt står det icke, svarade han och höjde blicken mot taket, men gemensamt skola vi på ett ensligt ställe bedja vår söte vän der uppe, att han vänder sitt öga bort från denna synd. Kom, unga själ, följ mig till bön och sång, så vilja vi lätta våra hjertan inför vår Sötma och smaka huru ljuflig han är. Så äfven du, lättsinnige yngling, som förledt detta arma barn till en verldslig kärlek, kom att bedja om försoningens hugsvalelse, att bedja på dina bara knän, kom dyre broder — — —

Gösta hörde icke mer af hans svada. Han kände ett ögonblicks lust att kasta den andlige ut genom fönstret, men hejdade sig, mumlade någonting mycket styggt under mustascherna och gick bort.

Han vandrade ned längs byvägen och såg på kråkorna, som slogos på rågskylarne. Solhettan tycktes honom olidlig, der han gick utan något egentligt mål. Han blef förfärligt ond på en grind, som han ej nog snart fick upp, och sparkade sönder den i sin retliga sinnesstämning.

Den unge predikanten åter tog Klara vid handen och förde henne med sig. Han tryckte sakta denna mjuka, skälvande hand, förrän de gingo in i den folkuppfyllda stugan.

Derinne kändes luften nästan fuktig. Flugor dängde mot de immiga fönsterrutorna och mot väggpappret.

Sången fostfor, andakten brann. Klara deltog också i sången mellan snyftningarne.

— — — — —

Någon svär bakom dörren. Gubben Persson kommer in sömnig, ruskig, uppväckt af den gälla sången. Han står der en stund, utan att någon tyckes varseblifva honom. Hans hustru ser endast den hänförande gudsmannen, Klara, hans dotter, står framför honom och gråter. De öfrige sjunga högt, andäktigt, falskt.

Persson uppfylldes af förtrytelse. Han hade hoppats, att hans hustru åtminstone hade sagt honom ett "välkommen hem", men det uteblef och detta retade gubben obeskrifligt.

— Tystnad på däck! dundrade han till på sitt gamla skepparspråk och stampade i golfvet. Han stod der fruktansvärd och röd i synen och man kunde se, att han stod på egen mark.

— Jag tror ni fått rötman ihop med er allihop, ni skrika ju värre än om ni låge i magplågor. Ni borde skämmas — gammalt folk!

Den andlige gick emot honom med nedtystande åtbörder och presterliga steg.

— Är också du ett gudsbarn? sporde han mildt förebrående.

— Du? Hvadför slag? Pratar han om duskap!

Han vände ryggen åt predikanten.

— Nu vill jag sätta punkt efter meningen, fortfor han, och säga er att detta hus är mitt, sjelf har jag bygt upp det och befaller här. Alla obehörige vill jag underrätta, att der, just der gjorde jag ett hål för sådant folk!

Gubben Persson pekade på dörren.

— Se så, ror i lä och klart att vända!

— Broder, ropade predikanten med armarne i höjden, du talar i fåvitsko och i din själs förblindelse! Hör mig, syndare, du som stapplar fram mot förtappelsen, mot afgrundens eviga svafvelsjöar, hör mig och vänd om med mig, dyra själ, till de sälla oljegårdarne, skynda med mig att lyssna till englasången och harpoklangen, vänd om — — —

— Gör det, ja! Inga lodningar i farvattnet als! Ut!

Persson var förfärlig som Nero. Den gode evangelisten fann för godt att stryka på foten, och inom ganska få ögonblick var hemfolket allena, alla utom Gösta och — Klara, som saknades.

Några dagar hade gått. Det var ett hopplöst regnigt väder derute. Men man jublade i byn och gjorde insamlingar till ett ädelt ändamål — till missionen. Klara hade varit stark i sin tro och låtit beveka sig att blifva gudsmannens brud. Hon var nu på väg till hednalandet med honom. Huru man tackade Gud därför!

Men hemma hos Perssons sutto gubben och Gösta ännu oomvända. De hade druckit sin morgonhalfva och ämnade sig ut på arbete till skutan. Gubben Persson såg dyster ut, Gösta ännu dystrare. Halfvan brukar krusa munnen till löje, men här verkade den intet. Persson hade "bryggt på en ny" och Gösta rökt flere pipor. De sutto stumma och mulna. Mor Persson hade två gånger sökt sjunga tröst ur "Sions harpa", men Gösta hade icke hört på och gubben hade bedt henne gå sin väg.

Det blef frukostdags. Persson åt litet, Gösta drack blott en skopa mjölk och ritade otydliga figurer med stöfvelklacken på golfvet.

Dejan satt vid spiseln och vaggade fram och åter öfver en andlig visa. Det var så tråkigt och tungt i luften. Alla kände sig dåsigas och slöa. Katten ens tycktes icke ämnas tvätta sig, han låg dufven och lat i askan på spiselkanten.

En svag hand ryckte i dörren och Gösta gick att öppna.

En genomvåt, ombonad liten kvinna kom in i stugan och stannade nere vid dörren. Hon var mycket blek och höll ögonen nedslagna mot golvet.

En lång, pinsam tystnad uppstod.

Den lilla varelsen vid dörren vågade sig icke fram, hon stod der och darrade i alla lemmar. Måhända frös hon?

— Klara, sade Persson ändtligen, kommer du så här snart tillbaka?

Hon svarade ej, hon stod kvar tyst och orörlig. Endast hufvudet tycktes sänka sig djupare under denna med sådant fog uttalade förebräelse.

— Klara, Klara! utropade hennes mor, som just inkom i stugan, men dottren stötte henne ifrån sig.

— Får jag ännu komma inom edra dörrar, far? frågade hon, utan att se upp.

— Jo, flickan min, det får du för visst. Hm, det var bra, du gaf hin detder pjåket och lemnade hela svafvelherrn. Jag har alltid sagt om sånader, att deras apostlagerningar ingenting annat äro än illgerningar.

— Ändtligen således, Klara! sade Gösta och gick att aftaga hennes öfverplagg.

-- Nej, Gösta! utbrast hon häftigt och vände sig bort. Det är för sent!

Tårarne störtade ur hennes ögon.

Man svarar icke svärdet, som klyfver ens hufvud. Samma bedöfvande känsla bemäktigade sig Göstas hela kropp och själ.

— Det är förbi med mig! klagade flickan. Han, den falskaste bland falske, har bedragit mig — — — narrat mig arma! Jag vill bekänna alt, jag — — —

Hon kunde icke utsäga hvad hon ville, hon fattades af en svindel, vacklade och föll tillintetgjord mot golvet.

Gösta stödde henne ej, han lät henne falla.

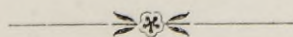
Gubben Persson gick ut.

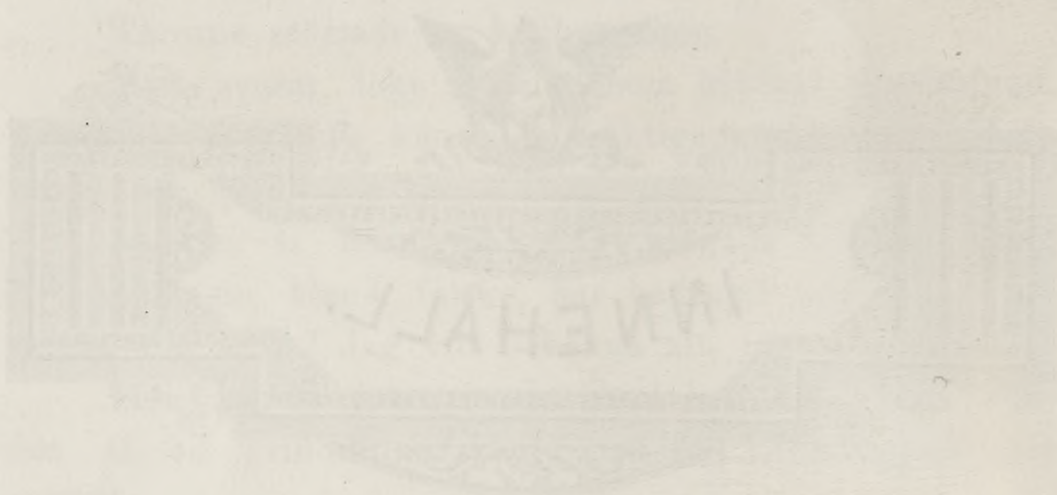
I stugan blef det tyst som i grafven. Regnet smattrade enformigt mot rutan och från granngården hördes svaga toner af en andelig sång.

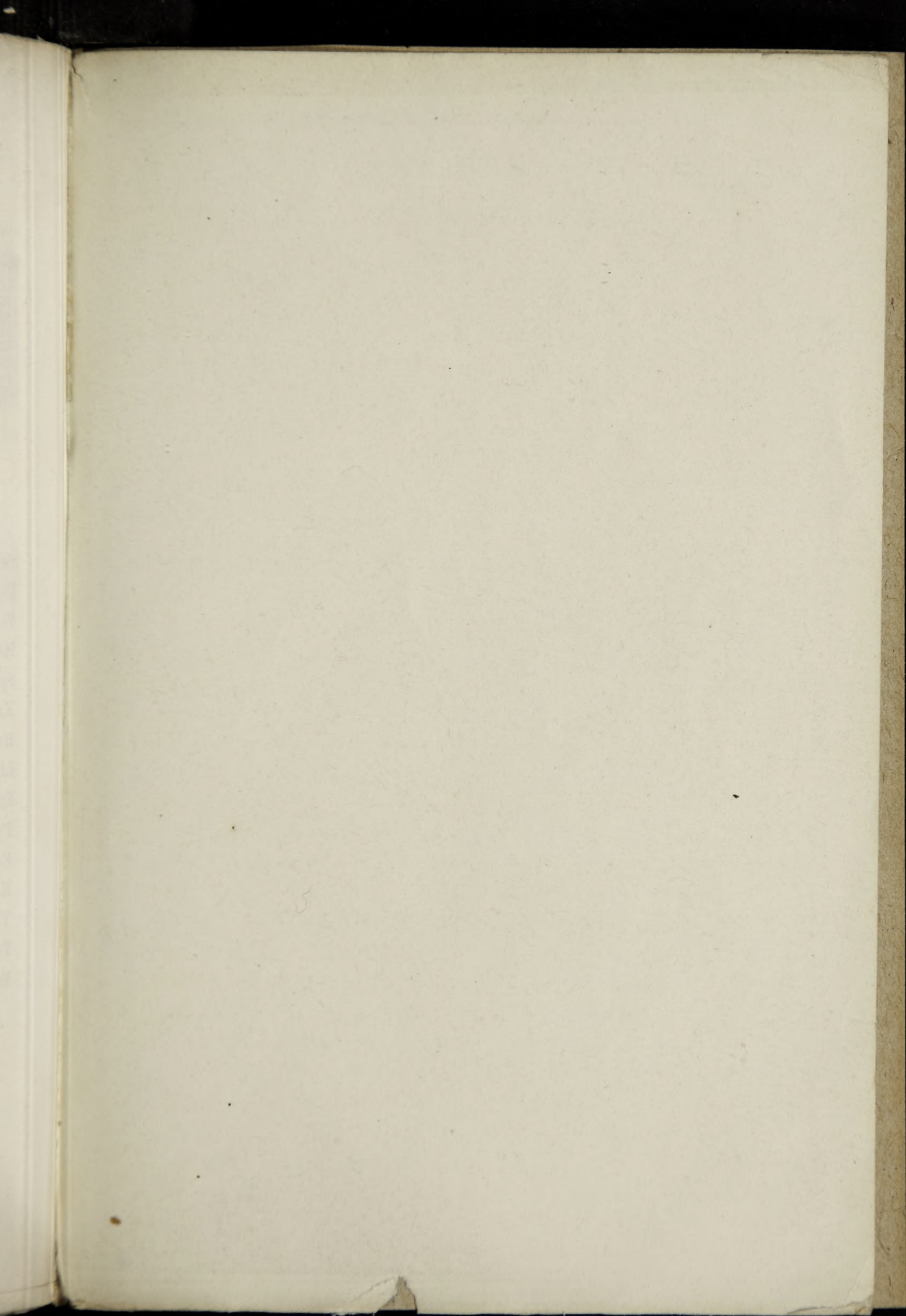
De sköna konsterna	7
En färd till Jupiter	17
Vid flyttningstid	22
Hunden	27
Spjället	31
En sådan der	35
Huru man kan bli näsbränd nästa sekel	43
Litet efter sin tid	48
Ett streck i beräkningen	54
Fyra friseglare	60
En ädel harm	62
Kalle Petter	69
Vänner	78
Förvillad	87
En andans man	101

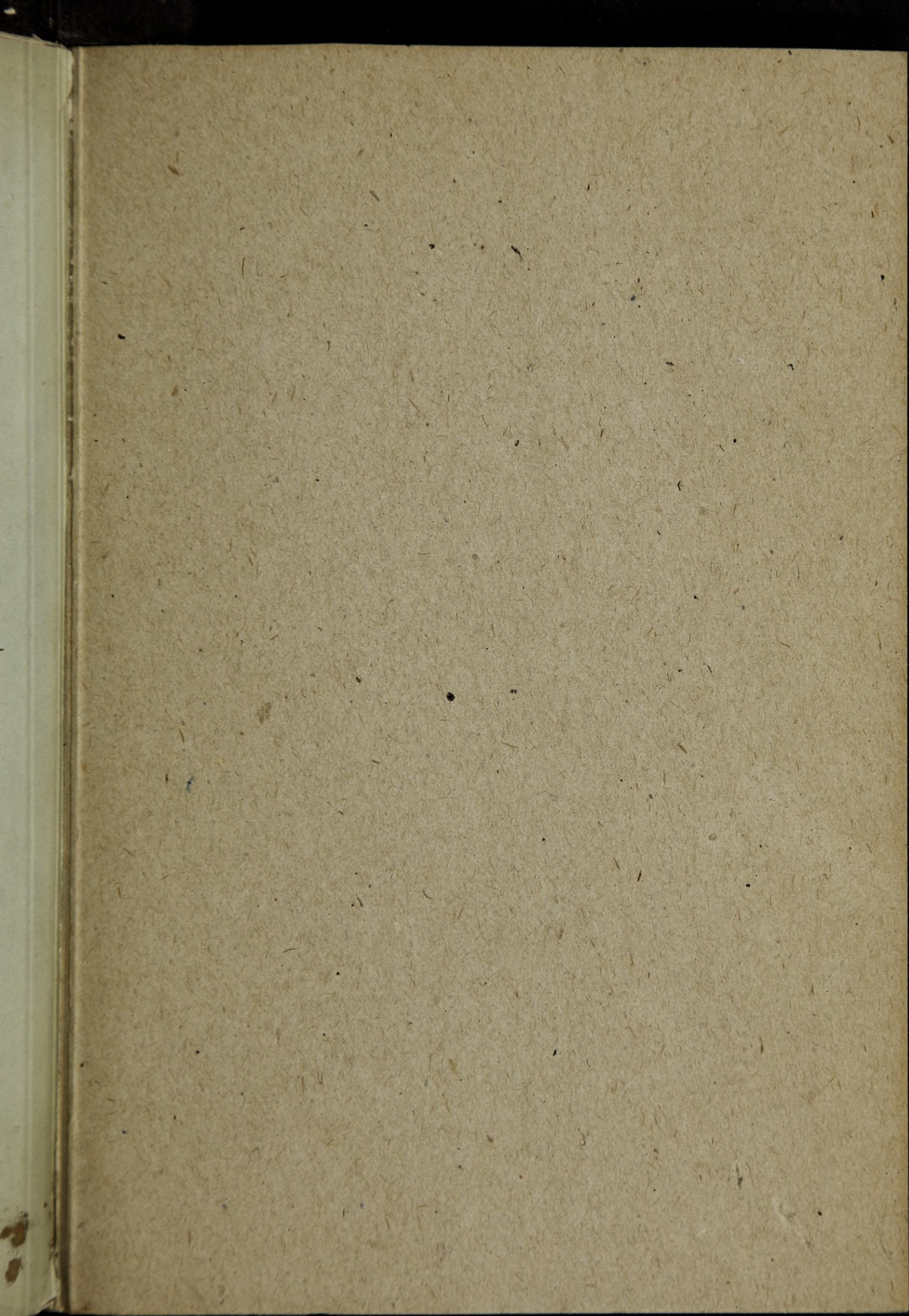

101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200

10.11.1936

— ✨ Prís: Fm&S. 1,50 . ✨ —

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET, LUND

15000

400875271